

*Let Not The Light
Of Freedom
Be Extinguished!*

Serving in Ohio and Nationwide, over 200,000 American-Slovenians
Vol. 99 — No. 35 (USPS 024100)

AMERIŠKA DOMOVINA

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

MILAN KRAVNTA 032798 1301 CORTHOUSE RD APT 1406 MARTINGTON VA 22201-2537

AMERIŠKA DOMOVINA, SEPTEMBER 4, 1997

ISSN Number 0164-68X

60¢

St. Vitus Slovenian School grads visit Slovenia

By Mojca Slak

Do you remember the opening for the old TV show *Walt Disney's Wonderful World of Color*? It is still run occasionally. Tinkerbell taps her wand and blotches of color splash onto the television screen. After the colors cascade for a few seconds, she taps again, transforming the blotches into a beautiful, clear picture.

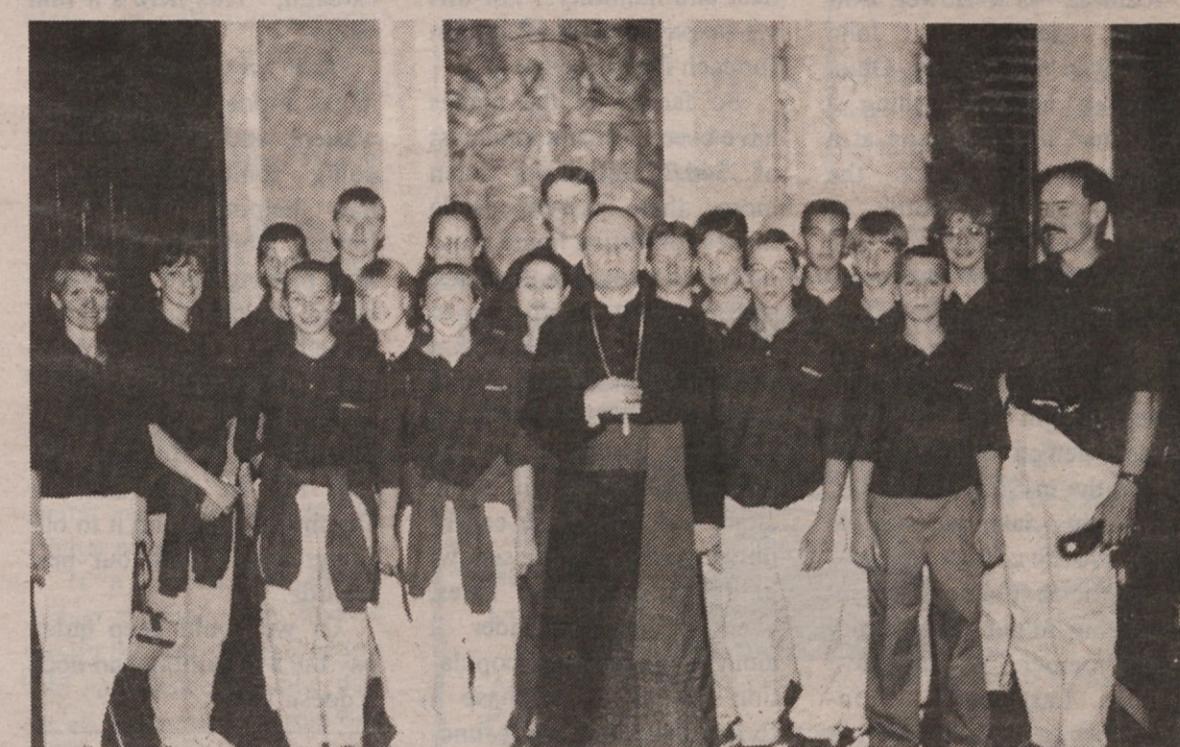
I wish I could perform the same magic feat. I would like to show you a beautiful, clear picture of the trip I took to Slovenia with the graduates of St. Vitus Slovenian School this summer. But it seems that my mind resembles the blotches of color — splashes of distinct memories, cascading and overlapping in sensory and emotional impressions. Because I'm no Tinkerbell, I'll have to focus on the major blotches of memory. It will be up to you, then, to create the picture.

St. Vitus Slovenian School had been invited by the group *Slovenija v Svetu* to participate in a two-week program de-

signed for graduates of Slovenian schools throughout the world. The trip began on Thursday, July 3, and ended on Monday, July 21.

Our group was comprised of 18 persons from St. Vitus Slovenian School: five students from the graduating Class of 96, ten from the Class of 97, and three chaperones — Mrs. Margie Lavrisha, Mr. Joe Skrabec, and myself. We were added to a group of Slovenian school graduates from Mendoza, Argentina. That group was comprised of 12 young people and one chaperone, Mrs. Angela Smon-Bajda. The total group was housed in the Jeglič Student Dorm in the Bishop's Complex of St. Stanislaus in Ljubljana-Sent Vid.

The most important day on the trip, as far as I'm concerned, was Sunday, July 13. On that day Anton Drobnič, chief prosecutor of the Republic of Slovenia, led us through the sites of the Viktring Tragedy: Turjak, Kočevje, Kočevski Rog. Mr. Drobnič, who was spared the ultimate price of being

With Archbishop Rode of Ljubljana are, back row, (left to right): Mihelca Zakelj, Niko Percic, Megan Zupan, Peter Domanko, David Fuhry, Joe Skrabec, Jr., and Mojca Slak, middle row (left to right): Janci Skrabec, Elizabeth Yuko, Tony Ovsenik, and Franci Sever; front row (left to right): Meti Lavrisa, Lisa Ovsenik, Marija Plecnik, Teja Petelin, Most Rev. France Rode, Eddie Mejac, Danny Lavrisa, and Joe Skrabec, Sr.

a Domobranec because he was underage at the time, presented the chronology of events beginning with the fall of Yugoslavia and ending with the slaughter of thousands of the Domobranci.

Like a good prosecutor presenting his case, Mr. Drobnič spoke frankly, matter-of-factly, and logically. The young people could follow his presentation with only a modicum of translation into English necessary. Added to the impact of his presentation was the character of Kočevski Rog itself which even in glorious sunshine had a chilling effect.

Mr. Drobnič then led any, who wished to go, down into the Pit Pod Krenom which after 50 years, is beginning to give its own evidence of what happened there. The ground is slowly settling, creating openings through which the bones of those who died just below the surface may be seen.

The videotape in my camcorder had just reached the end when the young people started down, so I sat on one of

the boulders to change it. As I worked, those graduates who had not descended came near me to sit or to stand. As the others returned from the pit, they too drew near. Shortly we were gathered, quietly talking over this horrid history. It appears we drew together to find comfort, to give comfort, to just be together.

The graduates are very young, ranging in age between 13 and 15 years, but in that gathering they displayed a mature understanding of the enormity of what had transpired there. They know. At one point, Tony Ovsenik commented that few people even believe these things happened. I asked, "And how do you ever explain this place to anyone?" Eddie Mejac said with conviction, "You can't!" And all of us were silent — understanding.

In that silence I reflected on how very proud I was of these young people from Cleveland. I was proud of their understanding of this place, of their behavior here, of their recognition of the

truth. I was proud that I had been allowed to share this moment with them. And if we had come to Slovenia for nothing other than this moment — it was all more than worth it to me.

It is good that another generation knows about the hatred which culminated in the Viktring Tragedy because that antagonism is still alive in Slovenia. And we were on the receiving end of it just a short time before we made our way into the Rog.

We were to have luncheon at a restaurant called *gostišče Novak* just outside Kočevje. The waitress refused to accept a purchase order from *Slovenija v Svetu* as had every other place where we had eaten. She expected each one of us 33 people to pay his/her own bill. The bus driver took it upon himself to pay the bill in cash and then be reimbursed by SVS. The bill he had to pay was unreasonably high and filled with extra charges.

Needless to say, this bus driver will never take

(Continued on page 4)

St. Vitus Slovenian School students gathered on a typical Slovenian peć (stove) are top of peć (left to right): Megan Zupan, Teja Petelin, Danny Lavrisa, Lisa Ovsenik, Mihelca Zakelj; standing (left to right): Bostjan Kocmur, president of *Slovenija v Svetu*, and Janci Skrabec; seated (left to right): Joe Skrabec, Jr., Marija Plecnik, Elizabeth Yuko, Tony Ovsenik, Peter Domanko, Franci Sever, Eddie Mejac, and David Fuhry.

There has been profound interest generated from some of our intelligent readers regarding the identity of what a "foamer" is. One gentleman called to translate the word into French, saying "foam-aa" is a flower. Another gentleman, John Leskovec of Kirtland, Ohio, faxed a note describing a "foamer" as the person at a brewery who "adds the 'head' on each bottle of beer." So far, John, you take second prize for sagacious imagination.

We have to admit that our readers are very clever with deep insight and are truly great detectives trying to solve the mystery. However, as of this date, we still do not have the correct answer.

In the first announcement inquiring about the identity of a "foamer," we also gave a clue. Last week, we inserted three clues in the little paragraph.

We will keep our phone lines and fax lines open for another week to give all of our readers adequate time to respond. Hey gals, be advised this is not a male-bonding thing. This riddle is open to everyone. Remember, the first person with the correct answer to what a "foamer" is, will receive the grand prize (and the only one) of a one year's extension to their American Home subscription; a gift worth \$30.00. We will also add the distinction of describing that person as the "Slovenian

Sherlock" if he/she can unravel the mystery.

Was reading an interesting article in the papers last week about the "Not-so-stealthy B-2 bomber - a \$2 billion washout in the rain." The story claimed that the super secret U.S. airplane that is shaped like a flying-wing, is using radar that cannot tell the difference between a rain cloud and a mountainside. Furthermore, it states that the skin of the aircraft "deteriorates in rain, heat and humidity." For this we taxpayers paid \$2 billion for each flying wedge.

So far 21 of the planes have been built at a total cost of \$44.7 billion or even more than Albert Belle makes for hitting home runs.

As you can see there are enormous implications to this news story. It means that when tax time comes around and if you are, say, \$44 short on your payments to the government, they will come along and swipe your car, or throw you in the hoosegow until you pay your taxes, even if they squander it along with half the population's taxes to purchase a flying object that can't function as effectively as a bat.

A bat has sufficient radar to fly around objects in the dark, they can fly in the rain, in caves with high humidity, and even have the added feature of producing high-quality fertilizer, which a stealth airplane cannot.

But do not despair. I have an idea. We studious Slovénians could form a club, and say, for \$1,000 a flight, we could go along with each airplane ride and look out the window and point out the strategic points of flight. Say for instance, the plane is zooming along and the radar

picks up something that it can't clearly distinguish. Looking out the window and noticing an object with a shape on the surface of Washington, Jefferson, Theodore Roosevelt, and Lincoln, we could inform the pilot, "Lieutenant, that there's a mountain up ahead — for all we know, it might even be Mt. Rushmore."

Or if the aircraft is headed into something fluffy, full of water and is leaking its contents over Lake Superior, we might exclaim, "This here's a rain cloud."

That way, our \$44 billion in tax money would not be wasted; and we would be doing something patriotic like helping our armed forces, while at the same time picking up a few bucks which could be invested into something useful, like buying the yellow-covered book, "How to Build a Stealth Attack Bomber That Can Fly in the Rain for Dummies" and send it to our Congressmen with our best regards.

Or we could keep quiet, pay the \$44 billion, and hope it doesn't rain.

Comments? Fax: (216) 361-4088; E-mail: jim@buckeyeweb.com

Vinska trgatev - wine festival at SP

The traditional *Vinska Trgatav* (wine festival) will be held at Slovenska Prishtava grounds in Harpersfield, Ohio on Sunday, Sept. 14th.

Weather permitting there will be a soccer game at 2:30 p.m.

The bar will be open after 12 noon, and food will be served after 1 p.m. On the menu will be goulash with polenta, roast beef sandwiches, traditional plate with smoked sausage, cheese and bread, hamburgers, etc.

Entertainment will be provided by the Veseli Godci band.

Members and friends of SP come and enjoy this year's last picnic.

Open House Sunday Sept. 7 - 1:30 - 4:30

Tidy home with gracious living room, adjoining dining room, sunny efficient kitchen with appliances and built-in table. 3 bdrms on 2nd floor and full bath; finished 3rd floor, finished basement with full bath, detached two car garage, VIOLATION FREE AND HAS A HOME OWNERS WARRANTY PLAN. Good Euclid location close to lake-front parks, shopping, public transportation. \$84,500 #868810 Frieda Kolberg 247-3633 or 338-3395.

100 WORDS MORE OR LESS by John Mercina

PRINCESS DI

LOVING MOTHER

HUMANITARIAN

CHARITABLE

BEAUTIFUL

CARING

KIND

MAY SHE REST IN GOD'S LOVE !

DID YOU KNOW

Slovénia... Joseph Zelle

Baraga celebration will be observed at 3:00 PM on Sunday, September 21 in the parish church of Dobrič. All Slovénian bishops will be participating. Also a group of Slovénian pilgrims from America are expected for the occasion.

Slovénian services will continue to be held in the Shrine of Sv. Višarje. Located high on a mountain, it serves as the meeting place of pilgrims from 3 adjacent countries. After the appointment of an Italian pastor to the church to which the shrine belongs, there had been concern that changes would be

made. Previously the shrine had been under the care of Slovénian Franciscan Fathers. It had been popularized by the efforts of Rev. Dr. Éhrlich, back in 1931. Dr. Éhrlich was the Ljubljana University professor who was executed by the Communist revolutionaries as he was returning home from saying Mass. Of the three countries, Germany, Italy, and Slovénia, 72% of the pilgrims are Slovénian. A close associate of Éhrlich, the late Dr. Ciril Žebot, of Washington, a writer who escaped the execution by accident was among the promoters for the Éhrlich Home at the shrine. It has been appropriated by Slovénicum in Rome and will thus remain in Slovénian hands.

Specialists In
Corrective Hair Coloring

tina & brenda's

HAIR SALON

5216 Wilson Mills Rd.
Richmond Hts., Ohio 44143

SPECIALIZING IN FIRE DAMAGE REPAIR

YANESH
BROS.

CONSTRUCTION CO., INC.

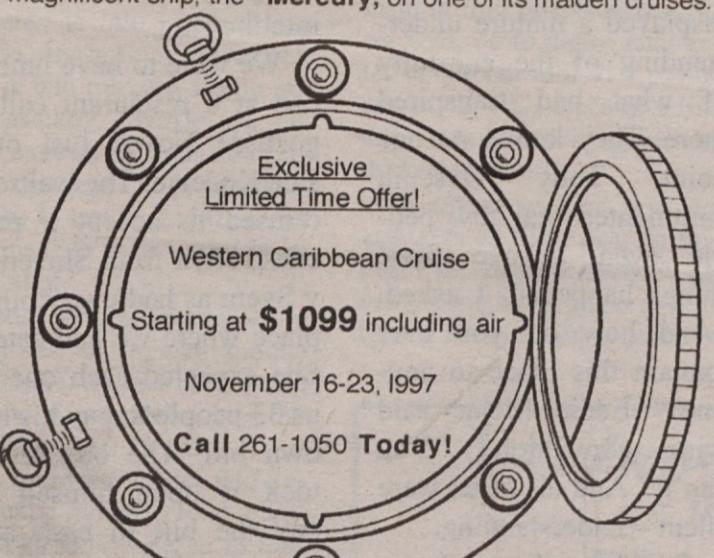
William S. (Bill) Yanesh

EAST
29013 EUCLID AVENUE
WICKLIFFE, OHIO 44092
943-2020
943-2026

WEST
12205 SOBIESKI ROAD
CLEVELAND, OHIO 44135
941-5010
941-3358

X Celebrity Cruises

Inaugural voyage opportunity for customers of Euclid Travel. Share in the excitement of Celebrity Cruises' newest magnificent ship, the **Mercury**, on one of its maiden cruises.

22078 Lakeshore Blvd.
Euclid, Ohio 44123

EUCLID TRAVEL

Part II – Personal Financial Management

By Stane Kuhar

As mentioned in the Aug. 28 edition of the American Home, the newly enacted "Tax Payer Relief Act 1997 (TRA97) was approved and signed in August, 1997.

This article will focus on what TRA97 will mean to those married and have either no, one, or more children, relative to education or retirement planning and/or needs.

Preface this article by stating that the so-called benefits (ie, tax savings) to be derived from TRA97 are relative: relative to a person's tax bracket, income level, marital status, and also the number, if any, of children in a household with "children in a household" normally meaning a child under the care of a "legal guardian" within a certain age bracket (that normally being age one-day old to early 20s).

If you are married and have children 16 years-old or younger in your household TRA97 could be, in general terms, a big benefit to your household with some proper information and planning.

The individuals who are single, or married but with no children (and especially a high two-income household) will unfortunately see little benefits from TRA97, excluding some possibilities with respect to capital gains, sale of six-figure + owner-occupied residence, estates worth \$1 million, etc. Again, this is very general.

But for the average household of a married couple with one, two, or more children at or under 16-years-of-age, the first major benefit will be the so-called "child tax-credit."

Effective January 1, 1998 households with children 16-years-old or younger will receive a tax credit of \$400 per child. In 1999, and

thereafter, the tax credit will be in the amount of \$500 per child. The tax credit will be allowed, under TRA97, for those couples whose incomes do not exceed \$110,000 and for single parent households with incomes not exceeding \$75,000.

There is, however, a small catch: the tax credit will be reduced by amounts of \$50 for each \$1,000 above the \$110,000 limit and completely phasing out at \$120,000. For single parent households the amount stays at \$75,000. I would strongly suggest consulting with a professional for purposes of taxes and other type financial planning as there are so many fine points relating to taxes plus TRA97.

The primary benefit of this, and other tax credits, is that unlike a standard deduction that may reduce the income level and therefore the amount of taxes eventually to be paid by a taxpayer, a tax credit is a direct credit on taxes (to be paid). Also, the worth of a standard deduction is relative and dependent on the tax bracket of a person.

For example, a \$1,000 deduction for a person in a 15% tax bracket is worth \$150 while the same \$1,000 deduction for a person in a 32% tax bracket is worth \$320. Conversely, a tax credit is worth the full value of \$1,000. It should also be noted that the *child tax credit* was not available prior to TRA97.

The second area that will benefit families with young children is, in surprise, the area of individual retirement accounts (IRAs) and education planning.

One of the biggest misunderstandings I still encounter even though IRAs have been around for more than 20+ years is that IRA's may be established "just like a bank account." – Wrong!

Bank accounts may be

legally owned individually, jointly, with a guardian, etc. IRAs are, however, only that: an INDIVIDUAL account. There is no such animal as a joint IRA. A spouse, minor, or other legal non-person may or may not be a beneficiary, especially if the legal owner really likes you. And as the beneficiary you will normally receive the money worth from an IRA when the legal owner dies.

So what is new with a regular IRA?

In the world of TRA97 regular IRAs are expanded in that "early" IRA distributions, which a person normally *MUST* take when reaching age 70.5 years-old, will be "penalty free" for one of two reasons: first home purchase or use for higher education.

If a person has established a legal IRA and is under the age of 59.5 years-old and desires to take part or all of the money from one or more IRA, that person will, under normal circumstances, have to pay a penalty in addition to paying federal, and in almost all instances, state taxes, on the distributed amount. The normal penalty amount is 10% of the distributed amount.

But one word of caution: a large, or even small IRA early distribution may in various instances push a household into a new and usually higher tax bracket and thereby diminish the desired effect. The increase in income due to an IRA distribution may also penalize a family filing for financial aid to a college. College financial aid packages use household income as one of the major measurements in

determining aid assistance.

Most financial planners, CPAs, and other professionals in the field of personal financial planning would concur on the above point that given any other choice or options, distributions from an IRA is a poor method to plan and fund an education with so many other options available. Only in extreme circumstances, such as the loss of a parent,

should one contemplate using this method. And for one good reason: penalties and taxes are a high price to pay for exercising this option. After all, the primary beneficiaries of the penalties and taxes will normally be the Federal and state governments.

Next: What does the name "Roth" mean in the world of TRA97?

House For Sale

DUPLEX 6-6 at 7828 Union Ave. (St. Lawrence area) \$35,000.
Call 341-7345

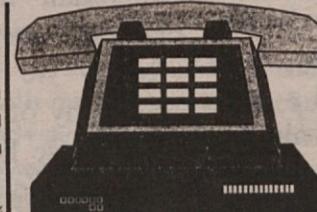
(31-35)

Al Koporc, Jr.

Piano Technician
(216) 481-1104

Nobody Likes Paying Parking Tickets

In Cleveland, there is a new and improved way for customers to pay their parking violations.

-
-
-
- Allows customers to settle their parking violations any day and from anywhere.
 - All you need is a touch tone phone and your Visa or MasterCard.
 - Customers no longer have to come downtown to pay their outstanding fines.
 - The new voice active system allows callers to retrieve their complete parking history.

CALL (216) 664-4744

Earle B. Turner, Clerk of Courts

Enjoy your family get-together with us

ANGELA'S

Family Restaurant

Breakfast Served from 5 a.m. on...

Sundays 6 a.m. to 3:30 p.m.

Lunch and Dinner features

DELICIOUS HOME-COOKED MEALS

7121 St. Clair Avenue - Cleveland

-- 881-2342 --

-- NEW ADDITIONAL FREE PARKING --

JOHN C. SKRHA

Democrat

Keep Ward 13 Councilman

For Our Neighborhoods, For Safety, For Housing, For Jobs

KEEP WARD 13 STRONG: VOTE

Primary Tuesday, Sept. 30
General Tuesday, Nov. 6

Vote For Experience, Commitment and Integrity in Leadership

VOTE: JOHN C. SKRHA

Councilman Ward 13
Democrat

Dear Ward 13 Resident,

It has been an honor serving you these past 4 years at City Hall and I am proud to represent you as your councilman.

It would be my privilege to continue representing you, the people of Ward 13. Together we will strive to improve safety, housing and employment for all residents as we head into the next millennium.

Your Neighbor,

John C. Skrha

4 St. Vitus Slovenian School Grads Visit Slovenia

(Continued from page 1)

clients there again. Was it because the waitress had heard American English and thought she could make more money, or did she somehow guess who we were? I don't know. But I do know it was a Balkan thing to do. As long as creating animosity is more important than serving customers, Slovenians should not be surprised at being excluded from Western circles.

The incident highlights the difficulty Slovenia is having converting to democracy. This difficulty had also been addressed by the Most Rev. France Rode, Archbishop of Ljubljana, in our audience with him on Monday, July 7. I have translated a portion of his remarks almost verbatim.

The Archbishop said, "Slovenia is now an independent country, and this is a great benefit and a great honor for the entire Slovenian nation, and I think, also for all of you who are descendants of Slovenians from North and South America..."

I also think that Slovenia is a country with a wonderful future. We have emerged from a time which was not fortunate for the Slovenian nation, from a time of totalitarian communist dictatorship. We have saved ourselves from this and this will never return to Slovenia. Of this we are certain; you also may be certain of it.

Of course, we are not yet a true democracy... Many things still speak against real democracy in Slovenia: many mistakes, much accumulated power in the hands of specific groups of people from our past time. We will have to rectify this over the next few years so that Slovenia will not only be an independent state but also in reality a true democratic nation." These remarks

prove him to be a courageous man. May God protect him and help Slovenia reach that goal soon.

The Archbishop's speech went on to address culture and language, Slovenian roots and heritage. Despite his demanding schedule, he received us graciously and spent a good deal of time with us, quickly catching up with relatives from both Cleveland and Argentina. His speech alone lasted 10 minutes, and he bent over backwards to give equal time and treatment to both groups. Each group then presented him with gifts and songs.

Besides meeting with important men like Mr. Drobnic and Archbishop Rode, we enjoyed the company of ordinary people whose hospitality was often extraordinary.

In the town of Logatec we were the guests of the pastor Rev. Tone Kompare and the church choir. The pastor was very understanding of the problems we Americans face in preserving the Slovenian language. His brother and sister-in-law live in Connecticut and he himself studied in this country. He congratulated us on the fact that our Slovenian school has lasted this long and encouraged us to keep up the good work.

In Kras we were welcomed by 90 middle-school-aged students during their retreat. The themes explored during the retreat week were friendship, welcoming, and generosity. The participants of the retreat then practiced those lessons on us. What a wonderful time we had singing, sharing jokes, and roasting potatoes on the fire.

Later in the week Mayor Danilo Siter of Krško was our host and his son Benjamin was our guide. Again we had great fun swimming, eating, and then singing late into the

evening in the mayor's front yard. (Note: Mayor Siter remembers Cleveland fondly from his visit here.)

Then there was Davča.

We spent five days tucked away in the hills above Skofja Loka communing with nature – and ourselves. This part of the itinerary had given me the most concern. Cut off as we were we could learn either to love or to hate each other, and on some days, I wasn't quite sure it would prove to be the former. But it did. The wide variety of activities certainly helped bring us together.

We became mountainers as we hiked up two mountains: Ratitovec and Porezen. We walked down Ratitovec, but we slid down the mud of Porezen because it had rained while we were at the top. We became musicians and artists at the home of the Impressionist painter Ivan Grohar. We grew spiritually through prayer activities. We learned new songs and sang many old ones. In addition, we took on roles as pirates, cleaners, jokers, and performers. In short, we had fun.

Our time at Davča came to an end and we moved back to Sentvid for two more days. On Sunday, July 20, we joined those students who would be participating in the program the last two weeks of the month. Part of that Sunday was given to performances as each school presented a program. The auditorium where these performances were given had been used by the Partisans as a cell for the returned Domobranci in 1945.

As I watched our graduates perform on that stage, I was overwhelmed to the point where I could

no longer hold my camcorder. I had to turn it off and force myself to concentrate on the proceedings. On that stage stood our 15 teenagers, many of whom would not be alive had not the events of the Viktring Tragedy occurred. These were performing for other young people from three continents who shared the same history. Our students recited the Statue of Liberty poem, sang "America the Beautiful," and spoke the words of our own Karel Mauser.

The walls which echoed with those words were the same walls which had echoed with the anguish of other young men, young men who had believed as Mauser had, as the graduates' parents and grandparents had. I was amazed by the powerfully ironic twists of history, and I held back tears welling simultaneously from loss and triumph.

I had accepted the request to chaperone this trip not really knowing what to expect, but I felt it

(Continued on page 5)

MIKE THOMAS FOR COUNCIL For All of Ward 13

H
O
M
E
A
S

EXPERIENCE THAT COUNTS

- Helped found an anti-crime program.
- Planned an educational program to reduce panhandling.
- Brought in funding to encourage recycling.
- Helped plant over 1,000 trees and develop and maintain 12 small parks in Ward 13.
- Helped develop legislation to keep toxic pollutants out of our neighborhoods.

For more information or to volunteer, call 556-2400

BORIM SE
ZA VAS

Paid for by Friends of Mike Thomas, Matt Carroll, Treasurer
844 W. St. Clair, Cleveland, OH 44113

Davis

Funeral Home

Since 1905

4154 CLARK AVENUE, WILLOUGHBY, OHIO 44094

PHONE: (216) 942-1122

The
Trust 100.
Network of Family Owned Funeral Homes

Anton J. Ogrinc, D.D.S.
Family Dentistry/Preventive Dentistry
17 Years Experience

--Now at Two Convenient Locations--

• MAYFIELD VILLAGE
6551 Wilson Mills Rd., Suite 103

473-4746

• CLEVELAND
5227 Fleet Ave.

641-1760

St. Vitus Slovenian School Grads Visit Slovenia

(Continued from page 4)

would be good for the kids to participate. It turned out to be very good for this adult woman for several reasons, but most importantly because of the many wonderful people I came to know — many of them even from Argentina. My fellow chaperones Meti Lavrisa and Joe Skrabec were a god-send. Their help, support, and sense of humor preserved my sanity more than once. Meti always calmly dealt with crises and other pressures such as her excellent interview with Radio Ognjišče. Joe could be counted on for a well-timed witticism (usually when my mouth was full or when my lungs gasped for air going uphill.)

Then there are the many wonderful people at Slovenija v Svetu whose efforts made this trip possible. Alenka Cedilnik and Samo Carman as well as the Scouts Boštjan Kocjančič, Rok Pucelj, and Maja Vukovac helped us city-folk survive the rigors of mountain life at Davča. The two most significant members of SVS were its president Boštjan Kocmür and its secretary Franci Kadivec. These two must have spent a great deal of time planning and preparing this program. They certainly worked diligently to execute the

itinerary throughout the two weeks. It was very apparent that their goal was not only to make this program enjoyable for two weeks but to make certain it had a lasting impact on the participants' future, particularly on their involvement with all things Slovenian.

Both Mr. Kocmür and Mr. Kadivec will be gratified to know that their plan has had the desired result. The bond the St. Vitus graduates now share is phenomenal. Within a week of returning, they have begun joining the ranks of several Slovenian groups. Parents are telling of children who have taken a greater interest in learning the Slovenian language. Those of you who have been to Slovenska Pristava since our return have witnessed the impact the program has had on the students.

I suppose I am not really surprised by this development. After all, these young people displayed great potential and openness right from the start of our preparations. And wherever we went in Slovenia, the graduates earned compliments on their behavior and attitude from many people. I enjoyed their spirit, energy, and laughter — even when it was at my expense. Getting to know them

better was a real honor.

Listed below are the members of our group. Should you run into them they may provide you with more details. The listed item is only a suggestion.

Franci Sever: Ole! Ole!
Mendoza!

Peter Domanko: Edelweiss

Niko Percic: "Fanta za punce" pa...

Tony Ovsenik: Mojces
from Mt. Senile

Elizabeth Yuko: dež
pada

Eddie Mejac: Siva Pot

David Fuhr: drum solo

Lisa Ovsenik: teasing
Osel is not Decent

Teja Petelin: high flying
bell ringing

Megan Zupan: power
bars

Danny Lavrisa: tricking
the Ticklers

Mihelca Zakelj: running
up Smarna Gora

Joe Skrabec, Sr.: disco
dancing

Meti Lavrisa: Ojoj!

Marija Plecnik: "Ej,
harmonika"

Joe Skrabec, Jr.: Munchkin audiotape

Janči Skrabec: Plan Z2.

I hope you realize that all this good fun could not have happened without some bad incidents. We had our share of headaches, problems, and scares. And I do not wish to minimize their impact on this trip for they were not unimportant nor should they be forgotten. But for the purpose of this article, I will present only the positive. For the purpose of memory, I will keep all these things (including the negative) in my heart.

Again to Slovenija v Svetu thank you for the invitation and congratulations on a job very well done.

Thanks to the Board of Parents of St. Vitus Slovenian School for the work and support in getting us to Slovenia; to the teachers who instructed this group of students over many years and thus prepared them for the program; to these students' parents who raised them very well; and to the community-at-large which created an environment in which they could blossom. May God reward you all!

And to my 17 fellow-travelers: words cannot convey how grateful I am for the time we had together. The greatest blessing of this trip is yet to come: in the future when we see each other at various Slovenian functions, we will share that smile which comes from a special bond. Colorful splashes of memory will arise — and we will return to the first two weeks of July, 1997 — and live them again.

ELECT

JOSEPH J. MARCOGUIDSEPPE

MAYOR OF CLEVELAND

Life long resident of Cleveland
• Parent • Teacher • Attorney
Member of St. Mark Catholic Church

Graduate: Benedictine High School 1966
Findlay College 1970
CSU - Cleveland Marshall College of Law 1974

Leadership that makes sense.

"If we can build stadiums, museums and prisons, we can fix our school buildings and provide our children with quality education equal to that of Catholic, private and suburban schools."

X VOTE FOR JOSEPH J. MARCOGUIDSEPPE
PRIMARY ELECTION SEPTEMBER 30TH

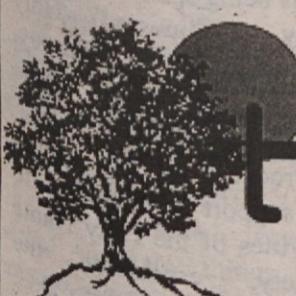
Paid for by: Marcoguisepppe For Mayor Committee, 14614 Grapeland Avenue, Cleveland, OH 44111 (216) 252-1968, John Kwitkowski, Treasurer

Perkins Restaurant

22780 Shore Center Dr.
Euclid, Ohio 44123
216-732-8077

Operated by Joe Foster

Independent and
Catered Living

Hilltop Village

A RETIREMENT COMMUNITY

- Private garden apartments
- Housekeeping
- Planned activities
- Transportation
- 24 hr. Emergency Pull Cord
- Free Laundry Facilities
- Nutritious Meals
- No endowment or entrance fee

Call us today for a lunch and tour
25900 Euclid Avenue
Euclid, Ohio 44132
261-8383

MAJOR & MINOR AUTO REPAIRS
FOREIGN & DOMESTIC
STATE EMISSIONS INSPECTIONS

DIESEL ENGINE REPAIRS
4 WHEEL & FRONT WHEEL DRIVES
COMPLETE DRIVE-TRAIN SERVICE
FRONT END ALIGNMENT

EUCLID SUNOCO SERVICE

SUNOCO

222ND STREET

940 East 222nd Street

261-9544

200TH STREET

470 East 200th Street

481-5822

APPROVED
AUTOMOTIVE REPAIR

Joe Zigman, owner

FINEST FUNERAL FACILITY
in Northeast Ohio

The Dan Cosic FUNERAL HOME

944-8400
28890 Chardon Road
Willoughby Hills, Ohio 44094

Remembering Ata, Milan M. Dovic

On May 13, 1997, having gone into the hospital for a simple surgery to remove his gallbladder, my father Milan M. Dovic, was diagnosed as having cancer. Barely two months later he left us to join his heavenly family.

Nothing can prepare you for the death of loved ones, but God gave us the time to plan and say our good-byes. As Ata grew progressively weaker and thinner, my mother, sister, our dear friends and I were able to make our peace with this admirable man and comfort him as he approached the end of his earthly life.

I thank the Lord for having given us this time, even though it was too short, and for the fact that Ata did not suffer long and that he remained in the house that he built and loved until the end.

One of the things that gave us strength was the great outpouring of love we received from so many people. Friends would visit and Ata would try his hardest to be social and alert, when we knew he was tired and in pain. Few days went by without phone calls or visits from people offering their support and testifying to the good life that Ata had led. Everyone was in disbelief that this vibrant, creative man became so ill so quickly.

St. Vitus Slovenian School opens

The Slovenian Language School of St. Vitus Parish will begin classes on Saturday, September 20. Registration will be on the first day of school beginning at 8:45 a.m. on the third floor.

My sister and I had frequently spoken of how blessed our family had been — we had suffered no major catastrophes, we had grown up with strong values, pride in our Slovenian heritage, and unconditioned love. We had traveled extensively with our parents and had our education through college taken care of. We had an ideal family life which is so rare to find in today's society, and suddenly had to face a future without Ata to guide us.

Ata fought as best he could, but the cancer had already progressed too far to be stopped. Chemotherapy seemed to worsen his condition and my mother put in long hours at his bedside, selflessly attending to his every need.

Ata never complained or blamed anyone, but accepted his condition with grace and concerned himself with making sure that his family would be taken care of and happy. He put all his energy into fixing things around the house, painting and completing projects which remain as our inheritance. Anyone who has been to our home has seen his artwork and especially the tiled shrine to Our Lady of Guadalupe which he built and was so proud.

He was a man who gave value to simple things — he

collected stones and plants from everywhere he traveled so that he could always have a tactile, genuine reminder of places he had been. He took joy in belonging to many Slovenian organizations — playing Santa Claus for the children of the Belokranjski Klub, keeping alive the principles of his wartime service in Tabor, playing balinka with his buddies, and taking trips with friends.

He always had a joke or witty comment to share and he loved to argue politics. He didn't smoke or drink, and he never denied his family anything.

He emphasized the strong work ethic and noble values that characterize so many of our Slovenian immigrants who built successful lives for their families here in the USA. He died at home, with my mother and sister at his bedside, on July 19, 1997.

A few days earlier, when we knew the end was imminent and we were all gathered together as a family, his great love and concern for us was expressed in a single encouraging word. Seeing us all sad and worried, he looked up at us, struggled to reach his hands out to us, and straining his voice to speak, he told us to "smile."

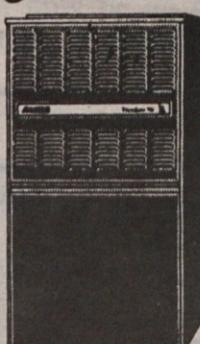
Ata never wanted to see anyone sad. He filled our lives with beauty, gave us pride in our Slovenian and American heritage, and did all he could to be the best husband, father, and friend possible. A man can leave no better legacy than this. We miss you Ata, but you are alive in our hearts, and one day, when the pain and sadness of mourning our loss are gone, we will once again smile when we think of you. *Lahko noč, Ata. Počivaj v miru.*

Donation

A big thank you to Frank Kacar of Euclid, Ohio who donated \$25.00 to the American Home newspaper.

A big thank you to Mr. and Mrs. Stan Batis of Cleveland, who donated an extra \$20.00 to the American Home newspaper.

Make the gas company wonder if you've moved.

Our Freedom 90 gas furnace is one of the most efficient you can buy. Over 90% efficient — compared to around 65% for most older furnaces. You can shrink your monthly gas bill to a fraction of its former self. And enjoy greater peace of mind, thanks to the Freedom 90's lifetime limited warranty. So see your American-Standard dealer about the Freedom 90, and give your neighborhood meter reader something to wonder about.

AMERICAN STANDARD

Built To A Higher Standard.

GORJANC
HEATING & COOLING
A Name For All Seasons™

944-9444
30170 Lakeland Blvd.
Wickliffe, Oh. 44092

Coming Events:

Sunday, Sept. 7

St. Vitus Altar Society Annual Chicken & Roast Beef Dinner in St. Vitus Auditorium from 11:30 a.m. to 1 p.m. Adults \$10, children \$5.

Sunday, Sept. 7

AMLA Lodges 6 and 40 sponsor annual Pancake and Sausage Breakfast. Open to public. Adults \$6, children \$3. - Lodge 6 & 40 grandparents free breakfast.

Sunday, Sept. 7

Collinwood Slovenian Home annual Homecoming Music Fest honoring Frank Moravcik as Musician of Year. Dancing from 5 to 10.

Saturday, Sept. 13

SNPJ No. 158 Loyalites Clam Bake - Steak Roast at SNPJ Farm, Heath Rd. (off Rt. 6, E. of 306), Kirtland, Ohio. Doors open 4:30; serving 5 - 7 p.m. Music by The Casuals. Donation \$24. Tickets call 481-0163.

Sunday, Sept. 14

Traditional Vinska Trgatov at Slovenska Pristava. Bar opens after 12. Goulash with polenta, roast beef, sandwiches, traditional plate with smoked sausage, cheese, bread, hamburgers, etc. served after 1 p.m. Music by Veseli Godci band.

Sunday, Sept. 21

Wine Festival of Slovenian Cultural Society (Triglav) of Milwaukee to be held at Triglav Park in Wind Lake, Wisconsin.

Saturday, Oct. 4

Fantje na Vasi 20th Anniversary Concert, St. Clair Slovenian National Home, 7 p.m. Admission \$10; children 13 and under admitted free. For reserved seating call (216) 944-6997 or (216) 446-9202. Veseli Godci plays dance music.

Sunday, Oct. 5

Upstairs Dance at Slovenian Society Hall, 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio. Walter Ostank from 4 to 8 p.m. on stage; Sumrada Brothers from 7:30 to 9:30 p.m. in the Annex. Special guests Zeke & Charlie.

Benefits Zarja, Jadran, Circle #2, Glasbena Matica, Fantje na Vasi. Sponsored by George Knaus. Tickets at Polka Hall of Fame or Nottingham Tavern, or call 481-9300 or 943-0553.

Wednesday, Oct. 8

Progressive Slovene Women's Circle #7 Fall Card Party at Slovenian Workmen's Home, 15335 Waterloo Rd., Cleveland, from 1 to 4 p.m. Donation \$3.00.

Sunday, Oct. 12

St. Mary's (Collinwood) Alumni Dinner in auditorium, following noon Mass. Cost \$12.

Sunday, Oct. 19

Slovenian American National Art Guild- Artists and Crafts Show & Sale at Slovenian Society Home, 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio from 11:30 to 5 p.m. Free admission.

Saturday, Nov. 1

Glasbena Matica Chorus Concert at St. Clair Slovenian National Home.

Friday, Nov. 7

Collinwood Slovenian Home presents "A Night at the Races." Doors open 6:30 p.m. Admission \$6 includes sandwich, soft drinks, beer. St. Joseph KSKJ 169 will assist. Horses purchased for \$10. Call 944-5083 or 731-1175.

Sunday, Nov. 16

Fall concert, Slovenian Junior Chorus, SNPJ Circle 2, at Slovenian Society Home, Euclid, Ohio.

Benefit Spaghetti Dinner

A Benefit Spaghetti Dinner is being sponsored by St. Mary (Collinwood) Holy Name Society on Saturday, Sept. 13, at 6 p.m. in the school cafeteria.

Proceeds of the dinner will support the Right to Life activities of the Holy Name Society, especially the March to Washington, D.C. on January 22nd.

Donation is \$6 for adults and \$3 for children.

SIMS BROS. BUICK, INC.

21601 Euclid Ave.

481-8800

SIMS CHRYSLER PLYMOUTH, INC.

20941 Euclid Ave.

692-3900

JOSEPH WOODS

Joseph Woods beloved husband of Jennie (nee Brajkovich); loving father of Greg (wife, Mary) and Paula; grandfather of Alex; brother of Virginia Beach (Mrs. Robert) and Carmel (Mrs. Carmen) Nocera; nephew of Arthur Flauto (wife, Helen) and Joseph Wojciechowski (wife, Clara) (deceased); uncle and cousin of many.

Friends may call at the Golub Funeral Home, 17010 Lake Shore Blvd., Thursday Sept. 4 from 2-4 and 7-9 p.m. -- Funeral Friday, Sept. 5 at 10 a.m. in St. Vitus Church. Interment Western Reserve Memorial Garden.

+ + + + + + + + + + + + +
Bishop Baraga Quoth:
+ + + + + + + + + + + + +

Holy Faith is the most precious and immeasurable treasure, infinitely more precious than all of the gold and silver in the world. The spirit of Faith elevates everything, eases everything, enlightens everything.

God is glad to be by you and with you. So you be glad by him with your thoughts and talk much with Him.

In Loving Memory
8th Anniversary
Sept. 1, 1989

Beloved Husband

Frank Slepko

Like the tide which leaves behind so many things to treasure, time leaves behind sweet memories to cherish and give pleasure.

If I could have one wish today, I'd wish you back again, to stay!

Remembered Forever -
Forgotten - Never

Your Loving Wife,
Jane

CARST-NAGY
Memorials
15425 Waterloo Rd.
481-2237
"Serving the,
Slovenian Community."

Remembering
Eddy Avsec

On August 25, long-time St. Vitus parishioner and friend to many, Edward Avsec passed away.

Edward, or Eddy as he was called by his friends, was actively involved in the parish life of St. Vitus through volunteer and organizational work of the St. Vitus Holy Name Society, St. Vitus Dad's Club, St. Vitus Catholic War Veterans, and the annual Summer Fall Festivals at St. Vitus.

Over the last few years both he and his wife, Daniella, have been active in the most newly formed parish organization, St. Vitus Alumni.

Eddy was a gentleman. Eddy and the Avsec family were one of the families that helped resettle and assist the fleeing Slovenian emigrees in the late 1940s and 1950s

to Greater Cleveland. Both Eddy and Daniella were kind to my parents, Luka and Jozefa, when a warm smile and understanding heart was needed.

Eddy was a committed Catholic and very open and proud of his Slovenian heritage. He was equally proud of being an American in spirit, ideals and virtues of our country.

There were many days and nights people such as Eddy, and Daniella, volunteered their time and talents for the many young children and adolescents of St. Vitus Parish. You were always welcomed at the Avsec household. You were customarily greeted with a warm and big smile from either Eddy or Daniella.

Condolences to his spouse, Daniella, and three children, Mark, Sandy, and Kenneth.

--S. Kuhar

Foot Importance

With 26 bones, 30 joints, more than a hundred ligaments, 31 tendons and 18 muscles, each foot is a structural miracle. Together, your two feet contain about 25 percent of the bones in your entire body.

That's not counting the yards of blood vessels, miles of nerves and 125,000 sweat glands per foot! And those feet take you on 8,000 to 10,000 steps a day over pavement, floor, tile and other surfaces.

The bones of your foot form a weight-bearing tripod: the heel, the base of the little toe, and the base of the great toe. This triangular formation helps give each foot balance. As a step is taken, your body's weight is borne by your foot in a path touching all three points. Each step starts at the heel, moves to the outside of the

foot, and then shifts to the base of the great toe.

The toes help maintain this balancing routine. And with the movement the entire network of muscles, bones, ligaments, from toe to calf work together. The extraordinary flexibility and strength of your feet help them in the chore of supporting the rest of your body.

Feet keep your body aligned, carry its weight, cushion it against trauma, and provide balance and mobility. Ailments of your feet can affect your entire body, and vice versa. Symptoms of certain medical problems are often detected first in your feet.

Stephen G. Cafini, D.P.M.
6131 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103
(216) 881-4411

FOUR GENERATIONS OF
THE ZELE FAMILY"Zele Funeral
Homes, Inc.

Back row: August, Josephine Hirter, Louis. Front row: left to right: Joseph Zelle Sr., Justine Girod, Joseph Zele jr., Theresia.

Family Owned and Operated

since 1908 —

LICENSED

FUNERAL DIRECTORS:

Richard J. Zele — Louis F. Zele
Sutton J. Girod — Louis E. Zele

452 E. 152nd Street

Cleveland, Ohio

481-3118

The History of Lake Bled

When the Ice Age was over and the glaciers receded, the whole landscape around Bled was shaped by the Bohinj glacier in Pleistocene. The valley in which Lake Bled lies was formed by tectonic activity. During the erosion period softer ground was worn away, but the more resistant topsoil around the edge of the lake remained. The most typical of these are the castle rock and the island. There are thermal water springs in the northeastern part of the lake. Nineteen different fish species thrive in the waters of the lake.

The first but rare traces of human beings at Bled originate in the Bronze Age. In the Iron Age, when iron began to be available in Alpine settlements, the population became more dense.

The first wave of Slavic settlers arrived in Bled in the 7th century. The most typical objects found in the graves from this period are earrings in the shape of a basket, painted earrings and brooches in the form of a peacock (on view in the Castle museum).

After the period of the Old-Slavic state, Bled came first under Frankish rule (Charlemagne 782) and afterward under German rule. In 1004, the German Emperor Henry II gave Bled with the territory between the two Savas, and in 1011 the Castle to Bishop Albuin of Brixen. The holders of the castle were knights in bondage who, in the name of the Bishops of Brixen, upheld the feudal power.

Because of encroachment upon the rights of serfs and their maltreatment, in 1510 the peasants of Bled joined the fight for the "old justice" in the general Slavic insurrection and destroyed Bled Castle.

In 1558 a new holder, Herbert VII of Auersperg, took over the Castle. He was a great defender of the Protestant faith, which was rapidly spreading in Bled in this period. After 800 years of rule of the Bishops of Brixen, with the abolition of bondage, the dominion of Bled lost its character as a feudal, economic and social unit. The revenues diminished, and in 1858, the Bishops of Brixen sold it to the commoner Viktor Ruard, proprietor of the iron works in Jesenice.

In 1919 the Castle with the lake was bought by the hotel keeper Ivan Kenda from Bled. In 1937 the property was taken over by the Associated Commercial

Bank and finally by the former District of Drava.

So the great times of Bled Castle had passed; the Castle alone bears witness to Bled's former splendor, removed from the tumult of the valley, which used to be its property and which has now developed into a holiday center.

With the construction of Vienna-Ljubljana-Trieste southern railway (1849-57), Bled rapidly developed health-resort tourism. The well-known inn "Pri Mallnerju" was opened, and in 1853 a more solid bathing-house for the thermal springs was built.

The beginning of more extensive tourism at Bled originated in 1855 when the Swiss doctor of hygiene Arnold Rikli was among the first to see the value and the advantages of the climatic conditions as well as the very favorable location of Bled for a long bathing season.

With the motto: "The water, of course, is useful, but the air does even better and the light best of all: he established in Bled his well-known solar, air and thermal baths, built simple dwellings and began to cure his patients. For 50 years Rikli worked at Bled and the place changed thoroughly.

Besides Rikli's patients, Bled attracted more and more guests who wanted to spend their holidays in a healthy and, above all, beautiful environment.

After the year 1870, with the construction of Tarvisio-Ljubljana railway line, Bled acquired its own railway

SCSC Meeting

The Saint Clair Superior Coalition is having their Annual Meeting on Saturday, Sept. 27 from 1 p.m. to 3 p.m. at St. Paul Lutheran Church, 1486 East 33rd Street. Guest speakers are Mayor Michael R. White and State Representative Troy Lee James.

This meeting is an opportunity to celebrate the improvements made in the neighborhood within the last few years and to elect the St. Clair Superior Coalition Board of Trustees.

A portion of the meeting will be dedication to the memory of Bernice Krumhansl who was a founding member of the organization and who died tragically last year.

There will be lots of food and fun for all.

For more information call the St. Clair Superior Coalition at 881-0644.

station at Lesce, where numerous passenger and express trains stopped and the number of visitors to Bled therefore grew constantly.

In 1903, on the occasion of the great international exhibition of health resorts in Vienna, Bled won a gold medal, and in 1906, Bled was officially ranked among the important tourist centers of Imperial Austria.

In the second half of the 19th century Bled changed considerably. The typical Carniolian villages around the lake, which from the Middle Ages on were closed units, fused together. They were linked by villas and hotels and connected by colorful parks. The new united settlement officially took over the name of Bled.

--Andrej Merlot
Internet

SWU Branch 50

News

After an absence of meetings for two months, we will start off again with our regular monthly meeting date with the annual picnic which will be held at the Euclid Park Club House on E. 222 St., by the lake, on Wednesday, Sept. 17 at 1 p.m.

for reservations please call Secretary Evelyn Pipoly at 731-1175. We do have to know the number of people attending. Guests are most welcome, also. The cut off date is Sept. 10th.

See you all there.

--Ann J. Tercek
President

Clam Bake-Steak Roast

There will be a Clam Bake - Steak Roast on Saturday, Sept. 13, sponsored by SNPJ Lodge No. 158 Loyalites at SNPJ Farm, Heath Road (off Rt. 6, east of 306) Kirtland, Ohio.

Doors open at 4:30 p.m., serving from 5 - 7 p.m. Music from 7 - 11 p.m. by the Casuals.

Donation \$24.00. Beer and wine included.

For tickets or information call Pat Nevar at 481-0163.

House for Sale By Owner

10266 Cherry Hill Dr.
Concord, OH

Minutes from freeway, schools, shopping. Convenient. Quiet cul-de-sac. Tranquil neighborhood. One owner. Many extras. Large rooms, 2 wbfps, 4 bdrms, 2-1/2 baths, 2,750 sq. ft. Custom build. Call 216-354-8615 det. msg.

SHA Birthdays

Happy Birthday to the following residents of the Slovene Home for the Aged who were born in the month of September:

9-02 - Adelina Rotolo, 96, born in Italy

9-04 - Rose Werlich, 76, born in Cleveland

9-05 - William Potapchuk, 81, born in Cleveland

9-09 - Mary Vokac, 88, born in Conneaut, Ohio.

9-11 - Josephine Luchka, 84, born in Newburg Hts., Ohio.

9-11 - Frank Rocci, 86, born in Cleveland

9-17 - Ida Mueller, 94, born in Cleveland

9-21 - Jeanne Oblak, 82, born in Cleveland

9-24 - Anna Resnik, 93, born in Bridgeville, PA

9-26 - Mary Urbanic, 89, born in Cleveland

9-27 - Rose Jaros, 77, born in Cleveland.

Donations

The following generous donations were received from:

Joze Kolenko, Wiloughby Hills, Ohio -- \$10.00

Mrs. Ludmila Odar, Richmond Heights, Ohio -- \$10.00.

Frank Kreze, New Market, Ontario, Canada -- \$5.00.

Chicken - Roast Beef Benefit Dinner

A once-a-year fund-raising project of the St. Vitus Altar Society is the Chicken-Roast Beef Dinner. This year it will be held on Sunday, September 7th in the St. Vitus Auditorium, Glass Avenue and E. 62nd Street.

Serving begins at 11:30 a.m. and continues until 1 p.m. The dinner will be complete with soup, chicken or roast beef, vegetable and dessert. All this for \$10 for adults and \$5 for children under 12.

Topping the occasion will be a Bake Sale of home-baked goodies, which the ladies of the Society are noted. Concluding the date will be a raffle of six prizes which will take place around 1:30 p.m.

Proceeds from the dinner are used for the support of the church and school. All parishioners and friends are cordially invited to patronize this event.

Take-outs will be available.

**Slovenians:
a heritage
of good taste!**

MARK PETRIC
Certified Master Technician

Petric's Automotive Service

Foreign & Domestic
General Auto Repair

(216) 942-5130

33430 Lakeland Blvd., Eastlake, Ohio 44095 / LOCATED IN REAR

HOFFMAN T.V. SERVICE-SALES

Expert VCR, Stereo, and T.V. Repair
Fast Professional Service
Buy - Sell - Trade

MELVIN S. HOFFMAN
Owner

692 East 185 St.
Cleveland, Ohio 44119

STOP IN AT

BRONKO'S Drive-in Beverage

510 East 200th St. DMH Corp.
Euclid, Ohio 44119 531-8844

Summer is here and we are ready
to serve you at our famous well stocked

DRIVE-THRU

Imported Slovenian Wines
Radenska Mineral Water -
Various Soft Drinks & Snacks

We have Ohio Lottery and
Instant Ohio Lottery tickets

Open Mon. - Sat. 10 a.m. - 10 p.m.
Sunday (No wine sold) 11 a.m. - 5 p.m.

Owner - David Heuer

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERIŠKA DOMOVINA

(USPS 024100) Thursday, September 4, 1997

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

VESTI IZ SLOVENIJE

Prva seja parlamenta po počitnicah bo 10. septembra — Slavnostja seja ob 50-letnici priključitve Primorske bo 12. septembra

Tudi parlamentarnih poletnih počitnic je konec. Ta teden se je sestal kolegij predsednika državnega zbora Janeza Podobnika in okvirno dogovoril o delu državnega zbora v tem mesecu. Izredna seja DZ se bo pričela v sredo, 10. septembra, na njej bo vlada predstavila predlog proračuna za leto 1997. Na tej seji pa bodo poslanci obravnavali še druge zadeve. Med temi naj bi šlo za ponovno odločanje o nekaterih zakonih zaradi odložilnega veta državnega sveta. Odločilo se naj bi tudi o izvolitvi članov Sveta Banke Slovenije.

V času med 16. in 24. septembrom bodo seje delovnih teles parlamenta za seznanitev s proračunom, na izredni seji 30. septembra pa naj bi parlament razpravljal o proračunu.

Izredna seja bo tudi 25. in 26. septembra, na njej bo parlament na zahtevo 25-ih opozicijskih poslancev razpravljal o oceni neuspele kandidature Slovenije za vključitev v prvi krog širitev zveze NATO ter o oblikovanju strategije za vključevanje v to zvezo v pomadridskem obdobju. Na omenjeni seji bo parlament še razpravljal o interpelaciji o delu in odgovornosti vlade.

Kolegij predsednika državnega zbora se je odločil tudi, da bo slavnostna seja parlamenta v petek, 12. septembra, in sicer v zvezi s 50-letnico priključitve Primorske Sloveniji. *Ljubljanski župan dr. Dimitrij Rupel podal ostavko — Računa na potrditev imenovanja za novega veleposlanika Slovenije v ZDA*

Včeraj je ljubljanski župan dr. Dimitrij Rupel uradno obvestil predsednika mestnega sveta Dimitrija Kovačiča, da je od mesta župana odstopil. Vzrok temu je Ruplovo pričakovanje da bo kmalu postal naslednji slovenski veleposlanik v ZDA, kajti odhaja domov doslejšnji dr. Ernest Petrič sredi tega meseca. O tem je na včerajšnji tiskovni konferenci govoril dr. Rupel. Kot poroča STA dalje:

»Rupel je v pismu predsedniku mestnega sveta Kovačiču zaprosil, naj mestni svet čimprej in skladno z zakonom sprejme ugotovitveni sklep o prenehanju njegovega mandata, da se lahko pričnejo postopki za naknadne volitve župana. Obenem je župan

Dimitrija Kovačiča zaprosil, naj skliče mestni svet najkasneje do 12. septembra, tako da bi bile lahko volitve župana istočasno s predsedniškimi, ki bodo po njegovih domnevah 16. oziroma 23. novembra. Rupel bo posle župana opravljal do sprejema ugotovitvenega sklepa o prenehanju njegovega mandata; v času do izvolitve novega župana oziroma županje pa bo pooblastilo za opravljanje tekočih zadev prenesel na podžupane.«

Znano je, da sta vse leta od zadnjih volitev za župana in za mestni svet Dimitrij Rupel in Dimitrij Kovačič zelo v laseh. Vprašanje je, če bodo žeeli v mestnem svetu koordinirati naknadne volitve s predsedniškimi, na katerih vsaj danes kaže, da bo na njih z veliko večino zmagal predsednik Milan Kučan. Ker bo v kakih dveh tednih ZDA zapustil veleposlanik Petrič, je bolj ali manj nujno, da se v Washingtonu kaj kmalu pojavi njegov naslednik.

Tudi v Sloveniji pričetek novega šolskega leta

Ta teden se je po Sloveniji pričelo novo šolsko leto. Pouk obiskuje dobrih 200.000 osnovnošolcev in 107.000 srednješolcev. Tu in tam so bili starši in učenci nezadovoljni z določenimi po njihovem pomanjkljivostmi, a hujših zapletov ni bilo.

V Mariboru je pričela z delovanjem novoustanovljena škofijska gimnazija Antona Martina Slomška. Ta je zbudila zanimanje deloma zaradi-tega, ker je prva in še edina zasebna šola v Sloveniji brez državne koncesije. V pravkar pričeti prvi letnik se je vpisalo 133 dijakov.

Posebno pozornost novem šolskemu letu je posvetila policija. Za varno pot v šolo je za prvi dan pouka skrbelo tri tisoč policirov, članov svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, Zveze šoferjev in avtomehanikov ter mestnih redarjev. Najpogosteji prekrški pri voznikih so bili v zvezi s prehitro vožnjo. Kot kaže, se na slovenskih cestah prvi dan pouka ni zgodila niti ena prometna nesreča, v kateri bi bil udeleženi šolarji ali dijaki.

Tečajnica Banke Slovenije

Ker v uredništvu AD od časa do časa prejemamo prošnje za stanje tečaja med dolarem in tolarjem, poročamo, da je bil po Banki Slovenije včeraj ameriški dolar vreden skoro 169, kanadski pa skoro 122 tolarjev.

Sen. Richard Lugar: Slovenia bi bila zanimiva za ZDA tudi brez članstva v Natu in oz. ali EU

Med svojim nedavnim, čeprav kratkim obiskom Slovenije je republikanski senator Richard Lugar odgovarjal na vprašanja novinarjev. Vprašan je bil med drugim, če bi se ZDA vendarle še zanimala za Slovenijo, če le-ta ne bi postala članica Nata ali EU. Rekel je: »Mislim, da bi obstajalo tudi v tem primeru, predvsem zaradi pričakovanih smerljivih naložb in okrepljenega gospodarskega sodelovanja med državama. Zavedam se sicer, da so celo v sami Evropski uniji nekateri, ki želijo, da širitev Unije ne bi uspela, toda za ZDA to nikakor ne velja; kot rečeno, želimo si, da bi se EU širila še odločneje in hitreje.«

Kot senator se Lugar zanima predvsem za zunanjou politiko.

Iz Clevelandana in okolice

Kosilo Oltarnega društva —

To nedeljo vas vabi na svoje letno kosilo v avditoriju pri Sv. Vidu Oltarno društvo te fare. Kosilo z juho, piščanci ali govejo pečenko se bo serviralo od 11.30 do 1. pop. Cena kosilu je \$10, za otroke do 12. leta pa \$5. Nakaznice lahko dobite pri članicah ali pa pred vhodom v dvorano. Članice in gospodinje so lepo naprošene za pecivo.

Vinska trgatev na SP —

Odbor Slovenske pristave pripravlja vsakoletno Vinsko trgatev, ki bo v nedeljo, 14. septembra popoldne. Če bo vreme lepo, bo ob 2.30 nogometna tekma. Pijača se bo točila po dvanajsti uri, hrana pa po 1h pop. Pri slednji bo na voljo golaž s polento, »roast beef« sendviči in tradicionalen narezek: klobase in sir s kruhom. Po 3. uri bodo za ples in zabavo igrali Veseli godci. Vsi člani in priatelji SP prisrčno vabljeni.

Krasen uspeh —

V soboto, 23. avgusta, je priredila svoj koncert študentska vokalna skupina Lira in Zdovčeve Dečeve iz Maribora, v farni dvorani pri Sv. Vidu. S svojim odličnim izvajanjem in izbiro pesmi so navdušili številno občinstvo, saj jih je ngradiло z burnim aplavzom. Ponovno so mariborski pevci nastopili preteklo nedeljo na Korotanovi vrtni veselici na Slovenski pristavi. Skupina Lira je bila namreč gost zboru Korotan. Spet so gostje s svojo pesmijo navdušili veliko množico, saj je bila udeležba na tej veselici izredna. Studentski vokalni skupini Lira naše iskrene čestitke z željo, da se pevci in njih duhovni vodja č.g. Franc Zdolšek srečno vrnejo domov s te turneje.

Joe Woods umrl —

Pretekli ponedeljek je umrl Joseph Woods, ki je bil dolga leta aktiven v naselbini St. Clair. Pogrebna sv. maša bo jutri, v petek, dop. ob 10. v cerkvi sv. Vida, ure kropljenja so pa danes pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9. v Golubovem zavodu na 17010 Lake Shore Blvd. Pokopan bo na Western Reserve Memorial Garden. Posebno v zvezi z izhanjanjem sosedčinskega časopisa Perry News, ki ga tiskamo, je bil Joe pogostokrat pri nas v pisarni in uredništvu. Pogrešali ga bomo. R.I.P.

Dobrodeleno špageti kosilo —

V nedeljo, 13. septembra, zv. ob 6h sponzorira DNIJ pri Mariji Vnebovzeti špageti kosilo, katerega prebitka bo podprt aktivnostmi v zvezi s pravico do življenja. Cena kosilu je le \$6, za otroke pa polovična, torek \$3.

Romanje —

Romanje v Frank, Ohio, ki ga prireja vsako leto Društvo SPB, bo v nedeljo, 21. septembra. Za prijave in nadaljnja pojasnila, pokličite katerega naslednjih:

Viktor Tominec ... 531-2728
Frank Kuhelj 881-5163
Lojze Bajc 486-3515

Upokojencem Slov. pristave —

Vsi, ki ste se prijavili za izlet v ponedeljek, 8. septembra, prosimo, da bodite na parkališču pri Slovenskem domu na Holmes Avenue ob 7h zjutraj, da ne bo zastoja. Vrnili se boste zvečer ob sedmi uri.

Sobotna slovenska šola —

Slovenska šola pri Sv. Vidu bo začela s poukom v soboto, 20. septembra. Vpisovanje učencev bo isti dan ob 8.45 zj., na tretjem nadstropje šolskega poslopja. V današnji AD na str. 10 in 11 je lep članek o potovanju graduantov te šole v Slovenijo julija letos. Isti članek je tudi v angleškem delu.

Fantje na vasi vabijo —

Moški zbor Fantje na vasi bo letos praznoval 20. obletnično ustanovitev s koncertom v soboto, 4. oktobra, v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju. Koncertni nastop se bo pričel ob 7h zv., po njem bo ples, igrali bodo Veseli godci. Rezervirani sedeži (pri mizah) dobite, če pokličete Marka Jakomina (216) 944-6997 ali Tonyja Hauptmana na (216) 446-9202. Vstopnice so po \$10, za otroke do 13. leta starosti pa bo vstop prost.

Rojstni dan —

In še visoki rojstni dan, kajti bo naš naročnik Mike Vidmar svojo 101. rojstni dan praznoval v petek, 12. septembra. Cestitamo in mu želimo vse najboljše vsi pri AD!

Spominski dar —

Ga. Olga Kalar, Euclid, O., je darovala \$20 v podporo našemu listu, v spomin na pokojnega moža Ludvika Kalar. Iskrena hvala.

Šola slovenskega jezika —

Tudi letos bo Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Filozofski fakulteti v Ljubljani imel tkim. Celoletno šolo slovenskega jezika. Formular z vsemi podrobnostmi dobite pri častnem konzulatu v Clevelandu, vendar prvi semestri šole se prične že 6. oktobra. To je sicer res pravi tečaj slovenščine in vsebuje tri semestre, torej bo do 5. junija 1997 vseh skupaj kar 28 tednov šolanja. Šolnina ni pa pretirano visoka. Za tiste, ki imajo nekaj znanja slovenščine, je morda primeren vsaj drugi semestri, ta se bo pa pričel šele 12. januarja 1998.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave, Cleveland, OH 44103-1692
Telephone: 216/431-0628 — Fax: 216/361-4088

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec — Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel — Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Michael and Irma Telich,
Frank J. Lausche, Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države in Kanada:

\$30 na leto za ZDA; \$35 za Kanado (v ZD valuti)
Dežeze izven ZDA in Kanade: \$40 na leto (v ZD valuti)
Za Slovenijo, z letalsko pošto, \$160 letno

SUBSCRIPTION RATES

United States and Canada:

U.S.A.: \$30 per year; Canada: \$35 in U.S. currency
Foreign: \$40 per year U.S. or equivalent foreign currency
\$160 per year airmail to Slovenia

AMERICAN HOME (ISSN 0164-68X) is published weekly for \$30 per year by American Home Publ. Co., 6117 St. Clair Avenue, Cleveland, OH 44103-1692. Periodicals postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send address changes to AMERICAN HOME, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1692.

No. 35 Thursday, September 4, 1997

KATICA CUKJATI

Sposojeni komentar

Najdražja dota

Ta mesec se pričenjajo slovenske sobotne šole. Argentinska Slovenska in zelo uspešna odvetnica je o pomembnosti ohranjanja slovenskega jezika v emigraciji oz. v slovenskih skupnostih v tujini pisala za najnovejšo številko tednika Svobodne Slovenije. Njeni misli in pogledi imajo svoj pomen tudi za nas v ZD in Kanadi.

V našem emigracijskem življenju bi lahko sestavili obširno zbirko o vsem, kar je bilo napisanega o pomembnosti slovenskega jezika. Kot pri marsikaterih drugih manjših narodih ali državah je bil jezik najbolj odločilni činitelj pri kovanju identitete. Čutiti se del nekega naroda je oseben, skoraj intuitivni občutek. Toda samó znanje in obvladanje slovenščine je pa tisti element, ki posameznika lahko aktivno in kreativno poveže z določeno družbeno skupnostjo. Medtem ko nas pesem, barve in ples lahko povežejo univerzalno, nas le obvladanje slovenskega jezika pristno poveže s slovensko stvarnostjo. Intimno povezavo, način razmišljanja in čutenja, dihanja slovenske eksistence ali »duše« in nje okolje in okolnosti nam more nuditi le jasna, bogata in točna slovenska beseda.

Že od vsega začetka naše emigracije je bil odnos do slovenske besede po naših družinah različen. Nekateri starši kakor takrat še danes gojijo čim bogatejšo in posodobljeno materinščino; drugi se zadovoljijo le s povprečnim obvladanjem slovenščine, medtem ko njihovi pogovori potekajo pretežno v španščini ali alternativno mešajo oba jezika. Tretji, morda pod vplivom nekaterih argentinskih vzgojiteljev ali profesionalno ne preveč sposobnih psihologov, so podlegli zmotni trditvi, da se otrok ne bo znašel v argentinski osnovni šoli, če ne bo govoril le kasteljansko, ter da znanje dveh jezikov povzroča razne težave v prvih letih šolskega obdobja. V tem prepričanju so mnogi starši začeli gojiti le kastiljščino. Ko je pa bilo zaznati moč vpliva, ki jo ima osnovna šola kot faktor vključevanja v novo družbo, je bil najugodnejši trenutek za posredovanje slovenščine že zamulen... v nekaterih primerih žal za vedno.

Ni potrebno poudarjati važnosti jezika v matični domovini, saj je njihov kulturni vsakdanji kruh v socialnih stikih. Kvečjemu je govora o obrambi pred tujkami in o lepši in pravilnejši uporabi besednjaka. Za slovenske zamejce in zdomce je pa zadeva popolnoma drugačna. V valu sodobnega zapletenega življenja, ki večinoma poteka zunaj domačega kroga pod močnim pritiskom modernih avdiovizualnih sredstev, je ohranitev slovenščine pravo junajščinstva. Ko je za otroka, ki se je rodil v Sloveniji, pridobivanje slovenskega besednjaka nekaj samo po sebi spontanega, je to osvajanje materinščine (največkrat že jezika babice) izven Slovenije nekaj zavestnega; združeno z žrtvami, posvetitvijo, izbiro prikupev in primernih načinov in ne nazadnje uporabo časa, ki si ga odštejemo od drugih tudi dragocenih reči.

Ko je škof Anton Martin Slomšek zapisal »Materin jezik je najdražja dota« ni mislil v tistem času samo na preproste kmečke ljudi, ki so bili močan steber, na katerem se je gradila narodna zavestnost. Istočasno je mariborski dostojanstvenik opozarjal tiste slovenske študente, ki so odhajali na Dunaj ali Prago in tuje nemško okolje. Od teh so nekateri utonili v novem tujem svetu; drugi pa

Graduanti Slovenske šole pri Sv. Vidu obiskali Slovenijo

*Si slovenskega rodu
te ne prašam kam, čemu,
kadar boš prišel domu,
sin neumrjoče Slave,
spomni bratov se krog Save!*
France Prešeren

CLEVELAND, O. - Ali se še spominjate začetka starega televizijskega programa *Walt Disney's Wonderful World of Color?* Včasih ga še pokažejo. Tinkerbell zavrti svojo čarobno palico in poškropi televizijsko sliko z različnimi barvami. Ko barve nekaj sekund tečejo, Tinkerbell ponovno lopi s palico tako, da se prikaže lepa, jasna slika.

Radi bi tudi jaz tako čarala. Pokazala bi vam lepo, jasno sliko poletnega potovanja z graduanti Slovenske šole pri Sv. Vidu. V glavi imam le poškopljenje barv — različne spomine, ki tečejo in se zlivajo ena v drugo. Ker nisem Tinkerbell bom morala opisati te glavne spomine. Sami si boste morali pričarati sliko.

Izseljensko društvo Slovenija v svetu je Slovensko šolo pri Sv. Vidu povabilo na dvotedenski program imenovan »Srečanje slovenskih maturantov«. Odpotovali smo 3. julija in se v Cleveland vrnili v ponedeljek, 21. julija. Od sv. Vida nas je bilo 18: 5, ki so graduarili lani, 10 letosnjih graduantov, in tri voditelji skupine: ga. Meti Lavriša, g. Jože Škrabec in podpisana. Pridružili smo se skupini iz Mendoze, Argentina. V tej je bilo 12 maturantov, ki jih je vodila ga. Angelca Šmon-Bajda. Stavali smo pa v Jegličevem dijaškem domu v Škofovih zavodih v Šentvidu pri Ljubljani.

Zame je bil najpomembnejši dan programa v nedeljo, 13. julija. Takrat nas je dr. Anton Drobnič, javni tožilec Republike Slovenije, vodil skozi kraje slovenskega križevega poto: Turjak, Kočevje, Kočevski Rog. Dr. Drobnič je bil mladoletni domobranec in zradi mladosti ostal pri življenu. Predaval nam je o tej hudi preteklosti od padca Jugoslavije do pobiranja domobrancev.

Dr. Drobnič je vse to razlagal odkrito, mirno in razločno, kakor da bi zadevo postavljal pred sodišče. Mladi so mu z lahkoto sledili, tako da ni bilo treba dosti pomoči v angleščini. Poseben vtis je dodal pa Rog, ki tudi v lepem soncu shladil kri.

Po govoru je dr. Drobnič vodil tiste, ki so to hoteli, dol v jamo Pod Krenom, ki po petdesetih letih priča o ubijanju. Zemlja se pogreza in odprtine se delajo, skozi katere je videti kosti tistih, ki so umrli blizu vrha jame.

V »camcorderju« mi je zmanjkalo traka prav takrat, ko so šli doli. Sedela sem na

kamen in začela menjati trake. Ostali, ki niso šli doli, so se mi približali. Ko so se vrnili tisti iz jame, so tudi prišli k meni. Tako zbrani smo se pogovarjali o tej prestrašni zgodovini. Zdelen se je, da smo se zbrali, da bi se potolažili, da bi drug drugega tolažili, ali pa samo, da smo bili skupaj.

Čeprav so graduanti mladi, stari pač od 13 do 15 let, so v tej skupnosti pokazali zrelo razumevanje o tem, kar se je v tem kraju zgodilo. Vedo. Tone Ovsenik je omenil, da še sedaj mnogi ne verjamejo, da se je to zgodilo. Rekla sem: »In kako pa moreš to razložiti?« Edi Mejač pa je odločno odgovoril: »Ne moreš!« In smo vsi molčali, ker smo ga dobro razumeli.

V tej tišini sem bila zelo ponosna na to clevelandsko mladino. Ponosna sem bila na njihovo znanje o teh dogodkih ter njih vedenje tukaj in za razumevanje resnice. Ponosna sem bila, da sem ta trenutek lahko doživel med njimi. Ce bi prišli v Slovenijo samo za ta trenutek — bi se bilo splačalo.

Prav je, da še naslednja generacija zve o sovraštvu, ki se je pripetilo z vetrinjsko tragedijo. To nasprotovanje še živi v Sloveniji in smo ga srečali malo pred našim obiskom Roga.

Obedovali smo v gostilni »Gostisce Novak« pri Kočevju. Odgovorna oseba tu ni sprejela plačilne kartice od društva Slovenija v svetu, kot jo je vsaka druga restavracija, v kateri smo jedli. Zahtevala je, da vsak od nas 33 plača svoj račun. Šofer je pa rekkel, da bo on za vse plačal in mu bo SVS denar vrnilo.

Račun je bil končno neverjetno visok in z dodatnimi cennimi. Verjetno ta šofer ne bo več sem pripeljal ljudi. Ali je odgovorna oseba slišala Američane in si mislila, da lahko malo več računa, ali je mogoče nekako povohala, kdo smo? Ne vem. Vem samo, da je bilo to precej »balkansko« vedenje. In dokler je bolj pomembno ljudem nagajati, kot gostrom streči, Slovenci se naj ne čudijo zadržanosti zahodnega sveta.

Omenjeni dogodek kaže, kakšne težave ima Slovenija s spremembami v demokracijo. To težavo je tudi ljubljanski nadškof dr. Franc Rode omenil, ko smo se z njim srečali v poslednjem, 7. juliju.

Prevz. nadškof je rekkel: »Slovenija je sedaj samostojna, neodvisna država in to je velika sreča in veliki ponos za ves slovenski narod in mislim tudi za vas, ki ste potomci Slovencev iz severne in južne Amerike... Mislim, da je Slovenija tudi dežela, ki ima lepo prihodnost. Izhajamo iz obdobia, ki ni bil srečen za slovenski narod, iz odbodja totalitarne komunistične diktature. Tega smo se rešili in to se ne bo nikoli več vrnilo v Slovenijo. O tem smo prepričani in ste lahko prepričani.«

Izpod zvona sv. Marije Vnebovzete

CLEVELAND, O. — Po kar lepih počitnicah je prav, da se pove razne novice.

Romanje Oltarnih društev v Lemont je letos prešlo le na članice od sv. Vida in od Marije Vnebovzete. V Rožnovenski dolini smo prevevale Marijinih sedem radosti in v rožnem vencu premišljavele te radosti. Ob vsaki novi radosti je dala članica nagelj v vazo, da je nastal lep šopek, nato je članica položila krono Mariji na glavo. Lepo smo se Mariji zahvalile za vse milosti in dobrote, kar nam jih je izprosila v preteklem letu, in jo prosile za varstvo tudi v bodoče. Pogrešale smo članice od sv. Kristine in od sv. Lovrenca; morda pa drugo leto več korajže!

Naš farni piknik na Slovenski pristavi je bil lepo obiskan. Tudi stojnica za pecivo v oskrbi Oltarnega društva je bila dobro založena in se je kar hitro praznila. Vsem članicam Oltarnega društva in tudi farankam za vse prinešeno: iskrena hvala! Hvala tudi vsem, ki ste delale pri stojnici.

V župnijskem oznanilu je vabilo za to prvo nedeljo v mesecu k deseti sv. maši in popoldne ob dveh kuri molitve, nato na sestanek v šolsko sobo članice Oltarnega društva. Važno je in prav, da skupno prosimo za žive, bolne in pokojne članice pri sv. maši in vse težave položimo pred Najsvetejše pri popoldanskih molitvah. Pridite!

Na prvo nedeljo v oktobru bo naše letno kosilo. Iskreno ste naprošene, da pomagate pri pripravi, da kupite nakaznice in jih tudi skušate čimveč oddati med prijatelji in znanci.

To nedeljo ima Oltarno društvo pri Sv. Vidu svoje kosilo v šolski dvorani. Udeležimo se tega kosila in podprimmo sosedstre, ki se trudijo za svojo župnijo!

Lavriševa

so se vrnili in iz njih vrst je nastala vsakemu narodu tako potrebna intelektualna in literarna sila slovenskega osveščanja.

Po osamosvojitvi Slovenije se je med Slovenci po svetu, tudi med tistimi, ki so bili bolj oddaljeni od skupnosti, prebudilo zanimanje do slovenskih korenin in slovenskega jezika. Sodobni načini povezave (v veliki meri po zaslugu tehnike), kjer so se skrile krajevne razdalje in se je pospešil časovni potek dogodkov, nam iz dne v dan približuje Slovenijo.

Predvsem so se za slovensko mladino zunaj slovenskih geografskih meja odprle nove možnosti za študij, dopolnitve študija in delo v matici. Na žalost marsikateri izmed njih temeljito pogreša obvladanje slovenskega jezika in se trudi, da bi nadoknadel zanemljeno znanje slovenščine. Bili bi krivčni, če bi sodili, da je to

(dalje na str. 12)

Graduanti Slovenskih šol pri Sv. Vidu v Clevelandu in Mendozi, Argentina, zbrani na vrhu Ratišovca med obiskom Slovenije, o katerem obširno poroča v pričajočem članku gdč. Mojca Slak.

Graduanti svetovidske slov. šole obiskali Slovenijo

(nadaljevanje s str. 11)

Seveda nismo še v popolni demokraciji... Veliko stvari je, ki govorijo proti demokraciji v Sloveniji: veliko napak, veliko kopičenje oblasti v rokah dočlene skupine ljudi iz prejšnjih časov. Vendar tudi to, mimo, bomo v teku nekaj let morali popraviti tako, da bo Slovenija ne samo samostojna država, ampak tudi v resnici prava demokratična dežela.«

Te besede dokazujojo, da je nadškof pogumen. Naj ga Bog varuje in Sloveniji pomaga k hitri popravi.

Nadškof je lepo govoril tudi o kulturi, jeziku, slovenskih koreninah in dedičini. Kljub temu, da je zelo zaposlen, je ostal kar dolgo med nami in hitro odkril »žlahtnike« tako med Amerikanci kot Argentinenci. Njegov govor je trajal 10 minut in je med tem skušal biti obema skupinoma enakomen. Nato mu je vsaka skupina poklonila darila in pesmi.

Poleg srečanja s pomembnimi osebnostmi, kot sta dr. Drobnič in nadškof Rode, smo se srečali tudi drugimi rojaki, ki so nas izredno lepo pogostili.

V Logatcu so nas g. župnik Tone Kompare in člani cerkvevne zboru pogostili. G. župnik dobro razume, kako težko je v Ameriki ohranjati slovenski jezik, ker ima brata in svačino v Connecticutu in je sam tam študiral. Čestital nam je, da naša slovenska šola že toliko let obstaja, in nam dal spodbudo, naj tako nadaljujemo še naprej.

Na Krasu smo se srečali z mladino na njihovih duhovnih vajah. Teme, o katerih so razpravljali med tednom, so bile: prijateljstvo, dobrodošlost in velikodušnost. Otroci so potem te ideje vadili z nami. Kako luštno smo se imeli ob kresu, ko smo peli, šale poslali in krompir pekli!

Kasneje v tednu nas je pogostil krški župan Danilo Siter. Njegov sin nas je vodil k bazenu, na pico (pizza) in k županovemu domu, kjer smo peli

pozno v noč. (Naj dodam, da se g. Siter lepo spominja svojega obiska v Clevelandu.)

Potem pa — Davča.

Za pet dni smo živel v hribih nad Škofjo Loko skoraj sami zase. Tega dela programa sem se najbolj bala. Odrezani od sveta, naučili naj bi se med seboj razumeti, ali pa tudi ne marati; včasih nisem vedela, v katero smer bo šlo. In vendar smo se kar radi imeli, združile so nas pa verjetno številne dejavnosti.

Kot planinci smo hodili na Ratitovec in Porezen. Iz Ratitovca smo lepo doli hodili, iz Porezna smo se pa držali po blatu, ker je deževalo. Postali smo tudi muzikantje in risarji pri obisku domačije Ivana Groharja. Duševno smo se okrepili z molitvami duhovnih vaj. Naučili smo se novih pesem in prepevali tudi »ta stare«. Igrali smo tudi vloge: gusarji, čistilci, šaljivci, nastopajoči. Na kratko rečeno — luštno je b'lo!

Program v naravi se je končal in vrnili smo se v Šentvid za dva dni. V nedeljo, 20. julija, so se nam pridružili tisti matranti, ki bodo sodelovali pri srečanju zadnja dva tedna julija. Del nedeljskega programa je bil nastop udeležencev, na katerem je vsaka šola nastopila. Dvorano, kjer je mladina nastopila, so komunisti rabili za ječo domobrancev leta 1945.

Ko sem gledala naše graduante na odru, sem bila tako prevzeta, da nisem mogla več snemati. Aparat sem morala zapreti in se prisiliti h koncentriranju na vsebino programa. Na odru je stalo 15 naših mladih; od teh mnogih ne bi bilo brez vetrinjske tragedije. Nastopali so pred drugimi mladimi iz treh kontinentov, ki imajo isto zgodovino.

Naši so recitirali pesem, ki je vklesana na Kipu svobode v New Yorku, peli so »America, the Beautiful«, in brali zbrana pisma od Karla Mauserjevega Kotičkovega strička.

Stene, ki so slišale ta program, so bile iste, ki so slišale

trpljenje domobrancev, ljudi, ki so verjeli tako kot Mauser, ko starši in stari starši nastopajočih. Začudena sem bila, kako se zgodovina zasuče in imela sem solzne oči — solze izgube in zmage hkrati.

Sprejela sem vodstvo tega potovanja kljub temu, da nisem vedela, kaj me čaka. A prepričana sem bila, da bi bilo dobro za otroke. Končno je bilo zame dobro na več načinov, toda največ, ker sem spoznala toliko dobrih ljudi, precej teh tudi iz Argentine.

Moja sovodiča Meti Lavriša in Jože Škrabec sta bila pravi božji dar. Njuna pomoč, podpora in prijaznost so me večkrat potegnile iz zadrege. Meti je vedno mirno speljala skozi krize. Znašla se je, kar se je pokazalo pri njenem izvrstnem intervjuju pri Radiu Ognjišče. Jože je pa vedno znal »ta pravo« povedati (vselej kadar sem

V Blag Spomin

Ob osmi obletnici smrti mojega ljubljenega moža, našega očeta in starega očeta

Florijana Končar
umrl 8. septembra 1989

Odšel si v večno domovino, kjer ni skrbi, krivic ne ran. Uživaj zdaj Boga milino, saj služil si mu vedno vdan.

Žalujoči:

Žena Marija
Sinovi John, Frank z družino, in Tommy
Hčerke Rosemarie z družino in Angie
Bratje, sestre in teta v Sloveniji ter ostalo sorodstvo

imela polna usta ali kadar sem lovila sapo po hribih).

Potem sem srečala mnogo dobrih ljudi pri Izseljenskem društvu Slovenija v svetu, brez katerih programa sploh ne bi bilo. Alenka Cedilnik in Samo Čarman ter skavi Boštjan Kocjančič, Gašper Furman, Rok Pucelj in Maja Vukovac so nam vsi pomagali, da smo ostali »pri življenju« v Davči.

Najbolj pomembna člana SVS pri tej zadevi sta bila predsednik Boštjan Kocmür in tajnik Franci Kadivec. Ta dva sta verjetno žrtvovala veliko časa za pripravo obiska. Sta zares pridno delala, da se je obisk lepo iztekel. Čutilo se je, da njihov cilj ni bil samo razvedrilo za otroke za dva tedna, ampak jim utrditi voljo za bočne sodelovanje pri slovenskih skupnostih.

Oba sta lahko vesela, da sta cilj doseglj. Svetovski graduanti so sedaj tako »vkup vzet«, da ni za povedati. Poleg tega so se že začeli vpisovati v različne slovenske organizacije. Starši pripovedujejo, da so se ti mladi začeli zares trudit, da bi več slovensko govorili. Tisti, ki ste jih na Pristavi videli v tem mesecu, že poznate odnose.

Vendar se mi ne zdi čudno, da so se graduanti tako izkazali, saj so že od začetka pokazali kot pripravljeni in pridni. Po Sloveniji so jih pohvalili skoraj vsi, ker so se tako lepo vedli. Jaz sem uživala njihovo razpoloženje in energijo. Da sem se z njimi bolj spoznala, mi je kar v čast.

Sledijo imena udeležencev turneje. Mogoče vam bodo oni tudi povedali, kako je bilo. Navedla sem samo predlog.

Franci Sever: Ole! Ole!
Mendoza!

Peter Domanko: Edelweiss
Niko Peričič: »Fanta za punce«
pa...

Tony Ovsenik: Mojces from Mt. Senile

Elizabeth Yuko: dež pada
Eddie Mejač: Siva Pot

David Fuhry: drum solo
Lisa Ovsenik: teasing Osel
is not Decent

Teja Petelin: high flying bell
ringing

Megan Zupan: power bars
Danny Lavriša: tricking the
Ticklers

Mihelca Žakelj: running up
Šmarna Gora

Jože Škrabec st.: disco dancing

Meti Lavriša: O joj!
Marija Plečnik: »Ej,
harmonika«

Jože Škrabec ml.: Munchkin
audiotape

Janči Škrabec: Plan Z

Razumete, upam, da se vse te luštne stvari ne bi zgodile brez nekaj slabih. Vsaj preglavice smo imeli, probleme in prestrašenosti. Nočem zmanjševati njihovega vpliva, ker so bili pomembni in nepozabljeni. V tem članku sem pa napisala samo to, kar je bilo dobro, v srce bom pa spravila vse spomine — tudi tiste »ta slabe«.

Ponovno se zahvaljujem Izseljenskemu društvu Slovenija v svetu za povabilo in mu čestitam k prekrasnemu uspehu. Hvala tudi odboru staršev Slovenske šole pri Sv. Vidu za vse delo in podporo, da smo se lahko odzvali povabilu. Hvala učiteljstvu, ki so tako pridno učili graduante skozi leta in jih tako pripravili za ta program. Hvala njihovim staršem, ki so svoje otroke tako krasno vzgojili. In hvala slovenski skupnosti, ki je preskrbovala razpoloženje za njihovo rast. »Boglojaj!«

In, nazadnje, mojim sedemnajstim sopotnikom: besed nimam, ki bi izrekle mojo hvaležnost za čas, ki smo ga skupaj preživeli. Najlepši sad tega potovanja bo dozorel v bodočnosti. Kadar se bomo srečali na raznih slovenskih prireditvah se bomo poveselili, ker smo sedaj prav posebno povezani. Spomine bomo obujali — in se bomo vračali k prva ma dva tedna v juliju 1997 in ju še enkrat doživljali!

Mojca Slak

MALI OGLASI

Gostinci pozor!

Naprodaj je nova restavracija »VILA ALEJA« na Gregorčičevem drevoredu št. 10 v Postojni. Vdova Terezija se po smrti moža Žigona, lastnika restavracije, odloča, da slednjo proda. Informacije in ponudbe po pošti ali direktno po telefonom na sledeč naslov: Gospa Terezija - vdova Žigon - 66230 Postojna - Log, 10.

Tel.: 386-67-24500
Fax: 386-67-24177

(34-35)

WANTED

12 Bass Chromatic Accordion (Half-Chromatic)
Call: 449-3575

(34-37)

BRALCI

AMERIŠKE DOMOVINE:
PRIPOROČAJTE NAŠ LIST!

ON JE EDEN OD NAS

From the Ward...
For the Ward!

Vote for Joe Cimperman

Cleveland City Council Ward 13

Paid for by The People for Joe Cimperman • 1009 Kenilworth Avenue • Cleveland, OH 44113

Združenje svobodnih partizanov

Zdaj tudi »ura evropske resnice za partizanstvo«

Cilji ZSP so širjenje resnice o NOB in poravnava krvic — V deklaraciji ugotavljajo, da ima oblast v rokah stara nomenklatura — Pozdravni telegram SDS

Ljubljana, 21. avg. — »Ne vem, kako vas naj nagovorim, kot prijatelje ali kot soborce, kot tovariše vas ne morem, ker mi nismo ustvarjali revolucije,« je na začetku današnjega ustanovnega zборa Združenja svobodnih partizanov nagovoril prisotne pobudnik dr. Ludvik Čanžek (pozneje so ga izvolili za predsednika). Glavni cilji združenja bodo med drugim širjenje resnice o narodnoosvobodilnem boju in poravnava krvic, ki so nastale med drugo svetovno vojno in po njej. Njihova zastava pa je slovenska trobojnica brez državnega grba (in brez rdeče zvezde).

Dr. Ludvik Čanžek je v uvdnem govoru »članom in prijateljem« dejal, da je ustavitev takšnega združenja nujna, še zlasti ker čas ni njihov zaveznik. V združenje naj bi se vključili partizani in terenski sodelavci iz časov narodnoosvobodilnega boja, ki so se NOB priključili s ciljem osvoboditi domovino, ne pa izvršiti komunistično revolucijo.

Kot je dejal, je to ura evropske resnice za partizanstvo. Združenje se bo poskušalo pridružiti evropskim veteranskim organizacijam, od države pa bodo zahtevali, naj jim dodeli sredstva, kot jih dobiva ZZB NOB.

Približno 50 udeležencem ustanovnega zborja, večinoma starejših od 70 let, je povedal, da je dobil idejo za ustavitev takšnega združenja pred leti, ko je po tridesetih letih prvič prišel iz Švice v Kočevski Rog. »Ob pogledu na objokane sorodnike žrtev komunističnega nasilja sem se vprašal, kaj lahko tem ženam, potom pa pobjitih, rečem kot partizan,« je dejal dr. Čanžek.

V LJUBEČ SPOMIN

Ob prvi obletnici smrti našega dragega moža, očeta in nonota

SLAVKO LOKAŘ

ki je v Bogu zaspal
8. septembra 1996

O kako prezgodaj si vzel slovo
Vse veselje je s Teboj odšlo
Težka žalost se v srcih
naselila

od kar Te črna zemlja je
pokrila

Zalujoča žena Matilda
sin Stojan z družino
hčerka Suzan z družino

Euclid, Ohio, 4. septembra 1997.

William Drewe

Res na svetu vse minljivo je,
a spomin na Tebe dragi ne
zamre.

Odšel za vedno si od nas. Vsa
radost, sreča je s Teboj odšla!

In to boli, močno boli, a v
naših srcih upanje budi, da le v
trpljenju večna sreča dozori.

Žalujoči:
žena Katica,
sin Marjan
in ostalo sorodstvo
v Sloveniji.

no revolucijo, ki je v narod vnesla nepopisni razkol. Zato je bila KPS idejo revolucije prisiljena skrivati do konca.

Blažič je menil še, da se mora gibanje idejno in moralno ločiti tako od revolucionarnih sil kot od tistih, ki so sodelovali z okupatorjem, misleč, da bodo s tem preprečile revolucijo. Zato pričakuje tudi, da se bodo domobranci ločili od priseg, ki so jo dali na rojstni dan Adolfa Hitlerja.

O povojnih pobojih pa je menil, da je šlo za čisti boljševistični teror. Zato, je dejal, Zveza združenj borcev NOB ne more biti krovna organizacija vseh veteranov, saj deluje predvsem kot nekakšno interesno jedro za obrambo privilegijev, pridobljenih med izključno vladavino komunistične partije.

Na zboru so sprejeli še deklaracijo svobodnih partizanov. V njej ugotavljajo, da ima v Sloveniji kljub spremembam vso oblast v rokah še ved-

(dalje na str. 14)

Najdražja dota

(nadaljevanje s str. 10)

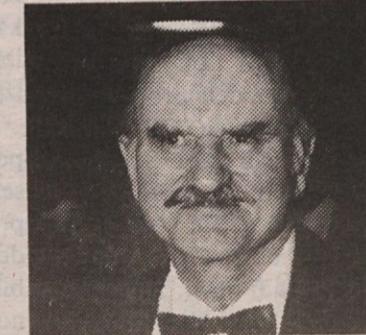
zanimanje za materin jezik le na podlagi pragmatičnih interesov. Nedvomno je to zanimanje posledica prebuditve narodne zavesti, ki jo je sprožilo dejstvo, da imamo samostojno in lastno slovensko državo. Pred nami se odpira za nove generacije skrivnostna pahljača možnosti aktivnega udejstvovanja in pretakanja izkušenj na vseh področjih med nami in Slovenijo. Znanje slovenskega jezika postaja tako iz dneva v dan pomembnejše.

Zanimivo bi bilo napisati posebno za mlade slovenske družine nekaj zadnjih izsledkov - zaključkov na področju medicine in psihologije v zvezi s priučevanjem jezikov. Ameriški zdravniški znanstveni komisiji v New Yorku pod vodstvom doktorja Karla Kima je uspelo prvič v zgodovini s tehniko magnetske resonance »vizualizirati« možgane oseb, ki obvladajo vsaj dva jezika. Tako so odkrili, da je razvoj možganov tistih, ki so se naučili več jezikov v mladih letih, drugačen od tistih, ki so to storili že odrasli. Klasična je že ugotovitev, da je tesna povezava med mislimi in besedo. Sodobne znanstvene raziskave se strinjajo z ugotovitvijo, da je človeški del možganov od rojstva naprej pripravljen za lahko pridobitev dveh ali še več jezikov in ki se s tem istočasno razvija. Povprečno normalen otrok pri dveh letih starosti obdrži v spominu že 2.000 besed. V poznejših letih se pa kopiranje informacij - to je izrazov novega jezika - osredotoči v drugi sferi možganov, ki ni več tako prožna in dovetna za informacijo.

Torej nov argument, da uvajamo v najnežnejših letih naše otroke v čudovit svet slovenske besede. Kot so to delali naši starši, ker jim je to narekovalo srce in ljubezen do Slovenije!

Svobodna Slovenija, Buenos Aires
21. avgusta 1997

V ZAHVALO IN LJUBEČ SPOMIN

8. december
1926

19. julij
1997

Z globoko žalostjo v srcih, a vdani v božjo voljo, sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je po kratki in zahrbni bolezni, na svojem domu, spreveden s svetimi zakramenti, zaspal v Gospodu naš nikoli pozabljeni mož, oče, brat, tast in stric

MILAN DOVIČ

Preselil se je v večnost dne 19. julija 1997.

Rojen je bil 8. decembra 1926 v Tomačevem pri Ljubljani. V Ameriko je prišel leta 1961. Pred tem je bil 13 let v Argentini. Bil je član naslednjih organizacij: Slovenska pristava, Upokojenci Slovenske pristave, Balincarskega kluba SP, društvo Tabor SPB, in zvesti član Belokranjskega kluba.

Pogreb je bil 21. julija 1997 v oskrbi Grdina-Faulhaber pogrebnega zavoda s sv. mašo v cerkvi sv. Viljema (St. William's) v Euclidu, O. Pokopan je bil na pokopališču Vernih duš (All Souls) na Chardonu, O.

Ob tej neizmerno težki in boleči izgubi izrekamo najglobljo zahvalo prav vsem, ki so čustovali z nami, nas tolažili, pokojnega obiskovali v času njegove bolezni in nam karkoli dobrega storili. Lepo zahvalo naj prejme č.g. župnik Robert Franco, za obisk na domu, za darovano pogrebno mašo, lep govor, molitve v pogrebnem zavodu, spremstvo na pokopališče, ter za molitve in blagoslov pri grobu. Iskrena zahvala tudi č.g. Victorju Tomcu za somaševanje, lepe poslovilne besede ter spremstvo na pokopališče. Hvala tudi pevcem v cerkvi sv. Viljema za zapete žalostinke.

V veliko tolažbo nam je, da so se društva, katerim je pokojni pripadal, v tako velikem številu poslovili z molitvami od njega. Iskrena hvala Belokranjskemu klubu, društvu Tabor SPB in Pristavskim upokojencem za molitev sv. rožnega venca v pogrebnem zavodu. Iskrena hvala sorodnikom in prijateljem, ki so nosili krsto našega dragega Milana. Hvaležni smo tudi sledčim, ki so oznanili smrt našega dragega: Slovenski radijski družini in Ameriški domovini. Veliko pohvalo zaslужi tudi pogrebeni zavod Grdina-Faulhaber, za tako lepo vodstvo pogreba in za vso naklonjenost. Prav lepa hvala bratu Rajkotu v Sloveniji, da je poskrbel za zvonjenje v farni cerkvi sv. Marjete v Tomačevem.

Naj Bog stotero poplača vsem, ki so darovali lepe vence, rože, za sv. maše, ter v razne dobrodelne namene v spomin Milana. Iz dna srca se zahvaljujemo vsem, ki so našega dragega prišli kropit, molili za njegovo dušo, se udeležili pogrebne maše in ga pospremili na njegovi zadnjí poti prav do groba. Lepo zahvalo naj sprejme Sterle Slovenian restavracijo za pripravljeno okusno kosilo po pogrebu.

Zahvalne kartice so bile razposlane vsem, ki so se nas in našega dragega Milana spomnili, in za katere smo imeli naslove. Če kdo ni prejel takšne kartice, naj nam oprosti in naj s to javno zahvalo sprejme našo globoko zahvalo.

Žalujoči:

žena Milena — hčerka AnnaMaria — sin John
in ves ostalo sorodstvo v Ameriki, Argentini in Sloveniji

Z odhodom v večnost si zapustil v mojem srcu neizmerno bolečino. Bil si ljubeč mož in skrben oče. Potrežljivo si prenašal spoznanje, da prihaja čas slovesa od ljubljene družine in od življaja, katerega si užival v polni meri. Ko si nas videl objokane, si nas tolažil: Saj mi ni težko umreti, dočakal sem lepo starost, doživel zelo lepega in dobrega v skupnem življenju, in naj tudi mi ostanemo z lepimi in veselimi spomini.

Milan, hvala Ti za lepih, srečnih in nepozabnih 35 let. Naj Ti bo lahka Ameriška zemlja!

Mag. MILICA TREBŠE-ŠTOLFA

Kaj je arhivsko gradivo in kam z njim?

(razmišljanja ob prispevku Jožeta Velikonje)

Ameriška domovina je v dveh nadaljevanjih (17. in 24. julija) ponatisnila moj prispevki, objavljen v *Rodni grudi*. O tem žal nisem bila obveščena, pa tudi časopisa nisem prejela. Kljub temu sem vseeno vesela, da se je uredništvo Ameriške domovine odločilo svoje bralce seznaniti z delom, ki sem ga zastavila v Kanadi v smislu zaščite arhivske kulturne dediščine pri družtvih slovenskih izseljencev v tej državi.

Razmišljanja v citiranem prispevku zaradi korektnosti in popolnosti informacije pterajo nekaj pojasnil in dopolnil.

Med svojim štiriletnim bivanjem v ZDA sem se prvič srečala s slovensko izseljensko skupnostjo. S posebnim spoznavanjem se vseh teh stikov še spominjam, čeprav marsikoga med njimi danes ni več med nami. Ko sem se celo desetletje kasneje zaposlila v arhivski stroki, mi je prirasl k srcu predvsem kulturna zgodovina našega razseljenega naroda. Sem sodi tudi društvena ustvarjalnost, ki je med izseljenicami zlasti pomembna, saj ohranja narodovo identiteto.

Že od leta 1985 prihajam med društva slovenskih izseljencev v Kanadi - konkretno v provinco Ontario. Pomagam društviom, saj so s svojim trudem, veseljem in zagnanostjo v skromnem prostem času, ki jim je preostal, z negovanjem naše kulturne tradicije in jezika v preteklosti (in tudi sedaj) plemeniti kanadsko multikulturno skupnost.

S temi društvi vsako leto preživim krajski delovni čas in jim pomagam zbirati, urejati, dopolnjevati in popisovati arhivsko dokumentacijo. S fotokopijami tako zbranega, čim bolj kompletnega, urejenega in arhivsko popisanega (inventariziranega) gradiva, ki v originalu seveda ostane društvu, bogatim našo zbirko arhivskega gradiva slovenskega izseljenstva v Arhivu republike Slovenije.

Doslej je že precej društev slovenskih izseljencev našemu arhivu podarilo take fotokopije. Zadnje so svečano predali 1. avgusta letos predstavniki društva Slovenski park ob priključku turneje Sportnega društva

Slovenia iz Hamiltona. Tako se teko nove vezi med staro in novo domovino tudi na tem področju.

Kam sodijo originali arhivskega gradiva, je že zdavnaj razšiščeno - vsaj v arhivski zakonodaji in stroki. Zgodovinarji in drugi raziskovalci bodo pač morali temu slediti. Zato se je tudi zgodilo, da sem originale arhivskega gradiva kanadskega društva, ki so jih raziskovalci pomotoma prinesli s seboj v Slovenijo, odkrila in jhi društvu v Kanadi vrnila.

Pri svojem delu sem se osredotočila le na Kanado (pa še tu mi je precešen del ostal neraziskan) in ne na druge države, čeprav je ohranjenost arhivskega gradiva društva najbrž povsod podobna.

Večina se nahaja pri raznih hraniteljih ni ga je treba šele zbrati - v kolikor zaradi časovne odmognjenosti že ni izgubljeno, kar pa bi bila velika škoda. Zato s praktičnimi izkušnjami, ki sem si jih v teh letih pridobila med kanadskimi Slovinci in z nasveti, ki jih kanadska društva rada sprejemajo, tudi preko *Rodne grude* (ne vem ali je g. Velikonja naročen nanjo) ali drugega tiska, namenjenega Slovencem po svetu, in na strokovnih srečanjih seznanjam društva, če bi jim to pomagalo pri njihovem delu ohranjanja arhivskega gradiva znamcem.

Čas pri tem pomembnem delu ni naš zaveznik. Moje delo omogočata tako Ministrstvo za znanost in tehnologijo kot Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Direktorica Pokrajinskega arhiva v Kopru, kjer sem zaposlena kot arhivska svetovalka, mi samo prijazno dovoli, da ta, edini tovrstni projekt pri nas, izpeljujem za Arhiv Republike Slovenije, ki je del Ministrstva za kulturo RS.

Seveda pa bi bilo delo brez izjemne in nenadomestljive pomoči članov slovenskih društev na nigarskem območju in njihovih vodstev onemogočeno. Ministrstvo za zunanje zadeve - Urad za Slovence po svetu in v zamejstvu in naše Veleposlaništvo v Ottawi mi vsa leta pomagata pri navezavi novih stikov in pri realizaciji vsakoletnega delovnega programa.

Res je, da sem se posvetila društvenim arhivom, saj menim, da so ti najbolj ogroženi, ker so nastajali in se nahajajo v popolnoma drugačnih pogojih kot institucionalno arhivsko gradivo. Ni pa res, da sem

Koper, Slovenija

ostale vire spregledala, saj se popolnoma zavedam odgovornosti raziskovalca po pridobitvi objektivne, kompleksne in čim bolj kompletne informacije pri svojem znanstvenem delu, če naj ima strokovno vrednost.

Naj bom tudi sama zelo konkretna. Preden sem se napotila v Kanado, sem skrbno pregledala vse, kar je pri nas že zbranega (za razliko od mnogih znanstveno-raziskovalnih »popotnikov«). Žal, gradiva res ni bilo mnogo.

Nato sem se napotila prav v National Archives of Canada v Ottawa, kjer sem evidentirala vse, kar se v tem arhivu naša na Slovence, ne glede na čas in motiv doselitve. Že vrsto let odlično sodelujem z raziskovalcem v slovanskom rokopisnem oddelku.

Tudi v Archives of Ontario v Torontu sem že stara znanka z uporabniško stalno izkaznico. Dobro sodelujem z vodilnim arhivistom v oddelku, ki ima na skrbi tudi naše arhivsko gradivo. Ogledala sem si vse zbrane mikrofilme in drugo dokumentacijo in za Arhiv RS v Ljubljani pridobila vse kopije (tako filmov kot dokumentov in popisov). Raziskovalci imajo tako na voljo gradivo v tej ustanovi.

Toda tako kot NAC v Ottawa v svoje depoje prevzema le odbrano gradivo, pomembno za vsekanadsko zgodovino,

tako v Archives of Ontario sprejemajo le gradivo, pomembno za to provinco. Žal so najbrž raziskovalci in ustvarjalci arhivskega gradiva zamudili priložnost deponirati vec dokumentacije v časih, ki so bili kanadskemu multikulturalizmu finančno bolj naklonjeni.

Arhivsko gradivo, ki je sedaj v teh ustanovah, vključno z gradivom v centru Multicultural History Society of Ontario v Torontu (s katerim tudi sodelujem), je tako pomanjkljivo in fragmentarno, da za celostno podobo slovenskega prispevka v ustvarjanju kanadske skupnosti na eni strani in negovanja slovenske kulturne tradicije na drugi strani pomeni zelo malo.

Mnogo več in mnogo popolnejše gradivo, kot ga hranijo vse imenovane kanadske arhivske ustanove, sem uspela v teh letih zbrati in urediti pri slovenskih društvih in zvezah na tem območju. In prav v tem je pomen mojega terenskega dela z edinim namenom in ciljem, da se dragoceno arhivsko gradivo o obstoju, delovanju in prispevku tudi slovenskega naroda v priseljenski domovini, ne bi izgubilo, da bi ostalo tudi naslednjim generacijam čim popolnejše.

Torej je treba arhivsko gradivo, ki se že nahaja v teh ustanovah najprej dopolniti, omogočiti nadaljnji redni dotok,

(dalje na str. 14)

Deklaracija svobodnih partizanov

Deklaracijo pripravil
dr. Ludvik Čanžek
predsednik ZSP

Slovensko partizanstvo je v drugi svetovni vojni vodilo veličasten boj za osvoboditev okupirane domovine in za zedinjenje slovenske Primorske in Koroške z matično domovino.

Mi, partizanski borci in terenski sodelavci partizanov, udeleženci ustanovnega zborna *ZDROUŽENJA SVOBODNIH PARTIZANOV*, smo ponosni na protiokupatorski boj, saj je bil veliko dejanje v naši narodni zgodovini. Ponosni smo, da smo se kljub naši mladosti, mnogi smo bili še mladoletniki, pridružili uporu proti okupatorju in s tem pokazali narodno zavest in osebno hrabrost.

Toda partizanstvo ni bilo samo velika zgodovinska epopeja, bila je tudi daleč največja tragedija v narodovi zgodovini. Vodstvo Komunistične partije Slovenije je OF in partizanski boj proti vojaškemu sovražniku zlorabilo za boj proti razrednemu sovražniku, za komunistično revolucijo ter za uvedbo diktature.

Voditelji KPS, Kardelj, Kidrič in drugi so vedeli, da je vojaški poraz fašistov in nacistov neizbežen in da bo Slovenija osvobojena tudi brez partizanov. Zavedali pa so se, da KPS ne bo prišla na oblast brez OF in partizanstva. Komunisti resnično niso zavladali v nobeni od osvobojenih evropskih držav; to jim je uspelo le v Jugoslaviji zaradi zlorabe partizanstva in s pomočjo rdeče armade na vzhodu.

Ker je partija potrebovala partizanstvo za uresničitev svojega strateškega cilja — za revolucijo, je OF in narodno-svobodilni boj proglašila za svoj monopol in začela boj proti drugim domoljubnim vojaškim formacijam. Posledica je bila znatna oslabitev protiokupatorskega boja.

Začela se je strašna bratomorna vojna, kajti ponekod se je organiziral močan vojaški odpor (domobranci) proti partizanstvu, ki ga je konspirativno vodila KPS. Vrh je bil dosegzen po končani vojni leta 1945, ko so bile protikomunistične vojaške formacije že razorožene in so jih pripadniki komunistične oblasti v partizanskih uniformah na slovenski zemlji izvensodno na barbarski način pomorili ali žive pometali v rudniške jaške, jarke in jame.

Žrtve na protikomunistični strani so bile: več kot 15.000 Slovencev in več kot 85.000 neoboroženih Hrvatov, Srbov, Nemcev in pripadnikov drugih narodnosti, med njimi tudi ženske, otroci in starčki.

Leta 1945 je KPS zlorabilo partizanstvo, da je uvedla komunistično strahovlado, ki je številnim državljanom prinesla smrt ali taborišča in prisilno delo, jih pognala v begunstvo, odvzela premoženje zasebnikom in organizacijam. KPS je

ovedla politični režim brez moralnih vrednot, neuspešen gospodarski istem, podvrgla šolsko vzgojo komunistični ideologiji ter preganjala vero in vernike. Z vsem tem je storila našemu narodu neizmerno škodo, saj je pred vojno dokaj visoko razvita Slovenija sčasoma padla na raven kake kolonialne države.

Posledice desetletja trajajoče komunistične vladavine bodo občutili še naslednji rodu, kajti sile komunistične kontinuitete še danes vladajo v Sloveniji, njihov sestop z oblasti je bil le ponovna prevara, je zloraba demokracije. Danes so te sile številčno in predvsem finančno močne in odločajo v vseh vejah in na vseh ravneh oblasti. V njihovih rokah je večina medijev, bank, gospodarskih in družbenih organizacij.

Bivši udbovci, upokojeni za časa Demosa, so zopet na najvišjih položajih v Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji SOVI, kot je poročalo Delo 2.6.1997. Opozicijo kontrolirajo torej tisti, ki so nadzirali režimske nasprotnike v komunizmu! Včasih so ščitili revolucionarne pridobitve, danes naj bi demokracijo! Kakšna zloraba oblasti! Kakšen posmej!

Na dva javna poziva v časopisu Demokracija in Delo, 19. oziroma 28.6.1997, za odstranitev udbovskih kadrov niso do danes odgovorili, čeprav imensko pozvani: predsednik države Milan Kučan, predsednik vlade dr. Janez Drnovšek in podpredsednik vlade Marjan Podobnik, ki je v vladu odgovoren za kadrovsko politiko. Po drugi strani pa sedajna oblast zanemarja žrtve revolucije in se obotavlja popraviti krivice, storjene v imenu revolucije. Tak je današnji čas, taka je slovenska stvarnost! Ni čuda, da nas je NATO odklonil.

Resnice o revoluciji in njenih grozotah Kardelj, Kidrič, Maček in njihovi nasledniki vse do danes ter KPS, OZNA, UDBA in današnja oblast niso mogli popolnoma skriti. Mnoho tega je le prišlo na dan, zato ima marsikdo partizanstvo za zločinsko organizacijo, saj do slej ni bilo moč ločiti domoljubnih partizanov od revolucionarjev. Zaradi tega smo domoljubni partizani na ustanovnem zboru *Združenja svobodnih partizanov* sklenili sporočiti javnosti naslednje:

Mi, svobodni partizani, borci za svobodo in ne za komunizem, se priklanjamo z globokim spoštovanjem vsem tistim našim partizanskim soborcem, ki so med vojno žrtvovali svoje življenje za svobodo domovine in za zedinjenje slovenske Primorske in Koroške z matično Slovenijo.

Mi, svobodni partizani, borci za svobodo in ne za komunizem, se priklanjamo z globokim spoštovanjem vsem tistim našim partizanskim soborcem, ki so se uprli zločinski politiki

(dalje na str. 14)

Prijatelj's Pharmacy
St. Clair & E. 68 St. 361-4212
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
ZA RAČUN POMOČI
DRŽAVE OHIO - AID FOR
AGED PRESCRIPTIONS

Vladimir M. Rus
Attorney - Odvetnik
6411 St. Clair (Slovenian National Home)
391-4000

(FX)

Deklaracija svobodnih partizanov

(nadaljevanje s str. 13)

KPS med vojno ali po vojni ter bili zaradi tega od lastnih vojnih sotovarišev likvidirani ali so trpeli mučenja in zaničevanja v udbovskih zaporih, na Golem otoku ali v drugih taboriščih.

Mi, svobodni partizani, borgci za svobodo in ne za komunizem, se zavedamo težkega bremena bratomorne vojne, čeprav je nismo povzročili. Kljub temu je naša dolžnost, da prosimo odpuščanja Slovence, Hrvate, Srbe, Nemce in druge narode za vse storjene zločine in krivice, ki so jih zadele na slovenski zemlji med vojno in po njej.

Mi, svobodni partizani, borgci za svobodo in ne za komunizem, se zavedamo težkega bremena dolgoletne komunistične diktature v Sloveniji, čeprav ta ni bila naš cilj. Kljub temu je naša dolžnost, da prosimo odpuščanja svojce po vojni pobitih ter vse tiste rojake, ki so bili preganjani, zapostavljeni, ki so utrpeli materialno škodo ali bili prikrajšani pri šolanju in v poklicu.

Mi, svobodni partizani, borgci za svobodo in ne za komunizem, se zavedamo težkega bremena dolgoletne komunistične diktature v Sloveniji, čeprav ta ni bila naš cilj. Kljub temu je naša dolžnost, da prosimo odpuščanja svojce po vojni pobitih ter vse tiste rojake, ki so bili preganjani, zapostavljeni, ki so utrpeli materialno škodo ali bili prikrajšani pri šolanju in v poklicu.

Mi, svobodni partizani, borgci za svobodo in ne za komunizem, se zavedamo težkega bremena dolgoletne komunistične diktature v Sloveniji, čeprav ta ni bila naš cilj. Kljub temu je naša dolžnost, da prosimo odpuščanja svojce po vojni pobitih ter vse tiste rojake, ki so bili preganjani, zapostavljeni, ki so utrpeli materialno škodo ali bili prikrajšani pri šolanju in v poklicu.

Mi, svobodni partizani, borgci za svobodo in ne za komunizem, se zavedamo težkega bremena dolgoletne komunistične diktature v Sloveniji, čeprav ta ni bila naš cilj. Kljub temu je naša dolžnost, da prosimo odpuščanja svojce po vojni pobitih ter vse tiste rojake, ki so bili preganjani, zapostavljeni, ki so utrpeli materialno škodo ali bili prikrajšani pri šolanju in v poklicu.

Naša prošnja odpuščanja prihaja pozno, a ne prepozno. Še živi nekaj partizanov, še živi nekaj žrtev ter oškodovanec revolucije in komunističnega terorja, predvsem pa še obstaja slovenski narod, kateremu je komunistična doba povzročila veliko škodo, kajti KPS in njene naslednice so privedle Slovenijo v moralno, gospodarsko in ekološko krizo. Za odpravo teh spomenikov revolucije bo naša domovina rabilna desetletja.

Ljubljana, 21.8.1997

Sledila je razprava, ki je bila omejena le na člane združenja. Kljub temu je predsednik Čanžek med razpravo prebral pozdravni telegram, ki ga je v imenu socialdemokratske stranke poslal glavni tajnik SDS Tone Krkovič. Ko pa je združenju želel v imenu Liberalne stranke čestitati še Danijel Malenšek, mu je predsednik vzel besedo.

Da se združenje navezuje na SDS, kaže tudi to, da je pred ustanovitvijo pobudnik dr. Ludvik Čanžek za mnenje zapisil prvaka SDS Janeza Janšo, tajnik združenja pa je postal dr. Ivan Vivod, predsednik SDS Medvode. Na ustanovnem zboru je bil tudi novinar Demokracije; predsednik je priporočil, naj se člani in simpatizerji združenja pri njem naročijo na ta tedenik.

Rok Praprotnik
Delo, 22. avg. 1997

mena komunistične diktature v Sloveniji, ki je povzročila množičen beg rojakov iz domovine, da so rešili svoje življenje, in ki je povzročila številčno močno politično in ekonomsko emigracijo slovenskega živilja v desetletjih diktature. Vse prizadete prosimo odpuščanja, ker so bile te krivice posledica našega sodelovanja v partizanskem gibanju.

Mi, svobodni partizani, borgci za svobodo in ne za komunizem, imamo pogum prosioti odpuščanje, kajti s tem hočemo vrniti čast in dobro ime tistem delu partizanskega gibanja, ki je imel za cilj osvoboditev in zedinjenje slovenske domovine, ki se je boril skupno z Amerikanci, Angleži, Poljaki in Francozi za svobodo in demokracijo v Evropi in ne za komunizem ter sovjetcijacijo Slovenije.

S prošnjo odpuščanja si olajšamo vest, saj se bomo od slej nedvoumno ločili od tistih, ki še danes zagovarjajo ali za krivajo zločine komunističnega dela partizanstva. Z našo deklaracijo prispevamo kot neposredni udeleženci narodnoosvobodilne vojne svoj delež k zgodovinski resnici o partizanskem gibanju. Z ustanovitvijo ZSP dokazujemo zgodovini, da je naša generacija sposobna distancirati se od zla, od diktature ter od ideološkega enoumja in jih javno ob soditi.

Naša prošnja odpuščanja prihaja pozno, a ne prepozno. Še živi nekaj partizanov, še živi nekaj žrtev ter oškodovanec revolucije in komunističnega terorja, predvsem pa še obstaja slovenski narod, kateremu je komunistična doba povzročila veliko škodo, kajti KPS in njene naslednice so privedle Slovenijo v moralno, gospodarsko in ekološko krizo. Za odpravo teh spomenikov revolucije bo naša domovina rabilna desetletja.

Ljubljana, 21.8.1997

Novi grobovi

William R. Kovacic

Umrl je 73 let stari William R. Kovacic, brat Franka, nečak Verone, stric Franka in Craiga. Pogreb bo danes v oskrbi Želetovega zavoda s sv. mašo v cerkvi sv. Marije Magdalene ob 11h dop. s pokopom na Kalvarije pokopališču.

Eileen M. Dolence

Umrla je Eileen M. Dolence, rojena Markert, vdova po Johnu, mati Roberta, Johna, Ralha in Charlesa, 13-krat stara mati, sestra že pok. Budya, Ester Laurich in Charlotte Popik. Pogreb bo jutri, v petek, s sv. mašo dop. ob 10h v cerkvi sv. Marije Magdalene in pokopom na Vernih duš pokopališču. Ure kropljenja bodo danes pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9. in sicer v Brickmanovem pogrebnem zavodu.

John J. Smrtnik

Dne 27. avgusta je na svojem domu na Richmond Hts. umrl 77 let stari John J. Smrtnik, mož Dorothy, roj. Slobkar, oče Carolyn Schmitz, Roseanne Hetterscheidt, Loree Davis, Johna in Ricka, 10-krat stari oče, brat Franka, Jenny Pozun, Cecilije ter že pok. Mary Boryczka, veteran 2. svetovne vojne v evropski kampanji, v kateri je bil odlikovan z bronasto medaljo, Purple Heart in francoskim Croix de Guerre, solastnik 35 let Smrtnik Bros. Construction Co., član SNPJ št. 158 in ABZ št. 132. Pogreb je bil 30. avgusta s sv. mašo v cerkvi sv. Paskala Bajlonskega in pokopom na Vernih duš pokopališču.

Visit Our Slovene American Auto Repair Shop!
NOTTINGHAM AUTO BODY & FRAME
Frame Straightening
Collision Repair
Painting
19425 St. Clair Avenue
Tel. 481-1337
Michael Bukovec, Owner

WATJ 1560 AM

Presents

Weekend Polkas

Saturday

- 8:00 a.m. - 10 a.m. Polkas with Al Markic
- 10 am -12 Polka Spotlight,
Host Joe Godina
- 12 - 1 p.m. Mario's International Music
Host Mario Kavcic
- 1 p.m. - 3 p.m. Almar with Guest Musician
- 3 p.m. - 5 p.m. Polkatime America

Sunday

- 10 a.m. - 10:30 a.m. Magic Sound of the Button Box
Host John Pestotnik
- 10:30 a.m. - 11 a.m. Reflections of the New Slovenia
Hostess Linda Cimperman
- 11 a.m. - 1 p.m. Polka Fun With Al & Harry
Host Al Markic & Harry Faint
- 1 p.m. - 2 p.m. Polka Tributes
Host Al Markic
- 2 p.m. - 3 p.m. International Hour
Host John Krizancic
- 3 p.m. - 5 p.m. Polkatime America

Kaj je arhivsko gradivo, kam z njim

(nadaljevanje s str. 13)

nato pa deponirati še nove zbirke - seveda čim popolnejše in urejene ter opremljene z arhivskimi pomagali, da bi bilo raziskovalcem čim laže dostopno. V ta namen sem tudi, še kot predsednica Arhivskega društva Slovenije, navezala stike s Kanadskim arhivskim svetom (CCA) in Kanadskim združenjem arhivistov (CAA) ter njihovim ontarijskim delom društva. Tak je moj način dela. Tudi o tem večkrat pišem ali pa spregovorim zainteresirani strokovni in društveni javnosti.

Ameriško stanje in razmere, v katerih se arhivsko gradijo nahaja, mi niso znane, zato o tem ne bi mogla presojati. Z dr. E. Gobcem sem se pred leti precej časa le po telefonu pogovarjala o njegovem izjemnem Centru, ki deluje že več kot štiri desetletja, in o zbranem gradivu v njem ter o publicistični dejavnosti Centra. Izmenjala sva tudi nekaj publikacij. Izjemno obsežno delo, ki pa žal pri nas ni tako široko poznano. Tega neuromnega raziskovalca in njegove ekipe še nisem imela čast osebno spoznati, čeprav si to v prihodnosti želim.

Torej poznam le stanje v kanadskih zveznih in ontarijskih arhivskih ustanovah in vem, da je financiranje te dejavnosti velik problem v smislu kakrsne koli širitve. Zato strokovnjaki v njih vzpodbjajo etnične skupnosti, da same poskrbijo za svoje arhive in jih čim dlje same tudi hranijo. Niti slučajno sami ne premorejo dovolj finančnih sredstev in strokovnih kadrov, da bi opravljali v vseh skupnostih terensko delo, pa če se tega problema strokovno še tako močno zavedajo.

Zato je moje delo v skupnem interesu in v interesu formiranja celostnih zbir virov za zgodovino kanadskega dela našega naroda v matični in novi domovini, da bi bili tudi Slovenci objektivno in enakovravno drugim narodom predstavljeni v skupni kanadski zgodovini, pa tudi celokupna kanadska slovenska skupnost čim bolj popolno in objektivno predstavljena v našem kulturnem mozaiku.

Kot dolgoletni arhivistki in raziskovalki mi je popolnoma jasno, da svetovnega centra za slovensko arhivsko gradivo ne more biti. Bom pa izredno vesela - pa najbrž ne sama - če nam bo v Torontu po vseh letih prizadet tudi Slovencem le uspelo na skupnem mestu hraniti zbirko, ki smo jo že doslej ustvarili in se arhivsko gradivo nahaja na različnih mestih. Tako Vseslovenski kulturni odbor kot Kanadsko-Slovenski kongres se zavzemata za realizacijo te ideje. Pa tudi druga združenja društev slovenskih izseljencev na nizanskih območju vsaj doslej odkrito niso nasprotovala tej zamisli.

Poskušam razumeti dileme in pomislike g. Velikonje.

Toda če bi poznal moje terensko delo med kanadskimi Slovenci in delo arhivskih ustanov pri nas doma, mi prav gotovo ne bi namenili toliko pikrih in omalovažajočih ocen. Koliko bolj produktivno in koristno bi bilo, da bi vsi, zainteresirani za ohranitev slovenske kulturne dediščine, ne glede na to kje živimo in delamo, združili svoje sile in znanje, kot pa da v delo, namene in strokovnost svojih rojakov in poklicnih ustanov doma dvomimo in vzpodbjamo medsebojno nezupanje.

Misljam, da je za vsakogar precej tvegano ocenjevati delo, če ga dobro ne pozna. Kar zadeva dogovora, ki ga dr. Velikonja navaja v svojem prispevku, sta slovenski minister za kulturo g. Školč (in ne predsednik države g. Kučan) in ljubljanski nadškof dr. Rode samo obnovila dogovor, ki je star in deluje že vsaj 15 let, zaradi podobnih določil tudi v novem Zakonu o arhivskem gradivu in arhivih, ki je bil sprejet aprila letos.

Ce se bova kdaj z dr. Velikonjo srečala, in lepo bi bilo da bi se, in se o vsem temeljito pogovorila, bi morda uspela odpraviti marsikatero nejasnost in nerazumevanje, ki ga v njegovem prispevku nisem našla ravno malo. Le ločiti bova morala, da pri nas arhivsko gradivo zbirajo, urejajo, popisujejo, izdelujejo arhivska pomagala in pripravljajo za raziskovalne namene in za uporabnike arhivisti v arhivskih zavodih (v Arhivu Republike Slovenije in regijskih zavodih), da knjižno gradivo in tiske sploh zbirajo, obdelujejo in dajejo v uporabo bibliotekarji in dokumentalisti v Narodni in univerzitetni knjižnici in področnih matičnih ali strokovnih knjižnicah, muzealje ali muzejske eksponate pa zbirajo, dokumentirajo in »nogled postavijo« kustosi in restavratorji v naših muzejih.

Celostnih zbir za celotno kulturno dediščino pri nas žal še nimamo. Pri arhivskem graduju pa bova morala upoštevati še princip provenience. Ta po zakonu vsekakor upošteva državne meje in meddržavne dogovore.

(KONEC)

MALI OGLASI

FOR RENT

Modern 3 room apt., next to Slovene Home for the Aged, off Neff Rd. Call 531-5754 or 951-3087. (X)

Anton M. LAVRISHA
Attorney-at-Law
(Odvetnik)
18975 Villaview Road
at Neff
692-1172
Complete Legal Services

ISKANJE KORENIN

Dragocena družinska debla za Američane

Eleanor Riznar je bila navdušena, ko je odkrila svoje prednike v Sloveniji — Napredne Slovenke v ZDA so stalno podpirale samostojno Slovenijo. Prijazni in gostoljubni Slovenci

Ljubljana — Eleanor Riznar iz Clevelandja je našla pri Peterju Pavliju iz Domžal obsežno družinsko drevo Pavlijevih, ki se začne že leta 1640 in obsegajo več kot 1500 duš. V tem širokem deblu je gospa Eleanor našla tudi sebe, svojega moža, otroke in vnake. Njena priateljica Mary Lytle, rojena Markič, iz San Diega ni imela takšne sreče.

Ceprav se imata za Američanke, sta vedno na naši strani. Ko je divjala vojna za Slovenijo, ju je skoraj razneslo od skrbi. Kar naprej sta sedeli pred televizorjem in se zgražali nad JLA. Kot mnogi Slovenci prek velike luže sta pisali jezna in goreča pisma v Belo hišo in rotili predsednika Georgea Busha, naj ZDA vendarle priznajo Slovenijo.

Podpora samostojni Sloveniji

Tudi ameriškim kongresnim nista dali miru. Kar naprej sta jim telefonirali, pisali peticije in jih tako preprečevali, da mora biti Slovenija samostojna država. Enako sta ravnali, ko je šlo za sprejem Slovenije v Nato. V organizaciji Progresivne Slovenke

Amerike pa tudi oni zbirata denar za staro domovino oziroma za domovino svojih staršev.

Eleanor Riznar, rojena Pavli, živi v Clevelandu, ameriški Ljubljani, v državi Ohio. Njena zdaj 97-letna mama Kati Markič z Jeličnega vrha nad Idrijo se je tam poročila z Janezom Pavljem iz Domžal leta 1924. Rodila sta se jima dva otroka in eden od njiju je danes 70-letna Eleanor Riznar. Doma so govorili slovensko. Otroka in vnuki gospe Eleanor pa ne govorijo več po naše. Danes ji je žal, da jih ni naučila svojega maternega jezika. Tudi zaradi reka Kolikor jezikov znaš, toliko veljaš.

Slovenčina ne, potica da

Eleanor Riznar ni mogla skriti sreče, da je prišla do tako obsežnega družinskega debla, kjer je našla sebe, moža, otroke in vnake. Pavljevo deblo je sestavil Peter Pavli iz Domžal. V Združenih državah, pravi Riznarjeva, je zelo prestižno vedeti, kje so tvoje korenine. Če se začno v daljni preteklosti in če je deblo drevesa močno razvejeno, je

pomen še večji. Eleanor Riznar se torej v ZDA vrača z zelo imenitno in bogato nagrado.

Eleanorina sestrica, 69-letna Mary Lytle, rojena Markič, ne zna slovensko, saj se je njen oče Jože Markič poročil z Američanko. Ve pa, kaj pomenujo goveja juha, štruklji, potica in klobasa. Tudi gospa Mary se je poročila z Amerikancem. Te dni praznujeta že 40 let zakonske zvez.

Ameriški veteran v Sloveniji

Mary se spominja, kako je bilo enkratno, ko sta se z morem leta 1973 odpravila v Evropo. On se je kot ameriški vojak med drugo svetovno vojno udeležil legendarne bitke v Normandiji. In po tolikih letih je hotel še enkrat videti tiste kraje. Bilo je obilo solza sreče.

Potem sta šla še v Slovenijo, domovino njenega očeta. Bila je očarana nad lepoto pokrajine, nad prijaznimi in gostoljubnimi ljudmi. Še posebno nad svojimi sorodniki, ki jih je videla prvič v življenju. Tedaj ji je bilo žal, da ne zna slovensko. Se je pa čudila, da zna na Slovenskem toliko ljudi tako dobro angleško.

Cez dve leti je v stare kraje odpeljala svojega danes že pokojnega očeta, ki se ni mogel načuditi napredku v Sloveniji, saj je od leta 1913, ko jo je zapustil, ni več videl.

Na koncu še povesta, da je naša država vsestransko napredovala. »Če boste držali skupaj, bo tudi pri vas kmalu Amerika,« sta rekli ob slovesu, ko sta po mesecu v Sloveniji odhajali domov.

Neva Železnik
Delo, 7. avgust 1997

KOLEDAR

SEPTEMBER

7. — Oltarno društvo Sv. Vida priredi kosilo, v dvorani sv. Vida.

14. — Vinska trgatev na Slovenski pristavi.

21. — Društvo SPB Cleveland sponzorira romanje k Zalostni Materi božji v Frank, Ohio. Sv. maša ob 12. uri, druge pobožnosti ob 2h pop.

21. — SKD Triglav, Milwaukee priredi Vinsko trgatev na Triglavskem parku.

OKTOBER

4. — Fantje na vasi imajo koncert ob 20. obletnici obstoja v SND na St. Clairju.

5. — Oltarno društvo fare Marije Vnebovzete priredi kosilo, v šolski dvorani.

12. — Klub upokojencev Slovenske pristave priredi »Kolinec« na SP.

25. — Stajerski in Prekmurski klub priredi martinovanje v SND na St. Clair Ave.

NOVEMBER

1. — Zbor Glasbena Matica priredi koncert v SND na St. Clair Ave.

(dalje na str. 16)

Iz dekliških sanj je zrastel Plamen

Vodi jih nekoč priljubljena pevka Avsenikov Marija Ahačič Pollak — Dekleta pravijo, da je njihov zbor nekak ambasador Slovenije v Kanadi

Ljubljana — Te dni je koncertno turnejo po Sloveniji končal dekliški pevski zbor Plamen iz Toronto. Sestavlja ga enajst deklet slovenskega rodu, ki žive v Kanadi, tudi njihova voditeljica Marija Ahačič Pollak je naše gore list. Zbor je prvič nastopil 17. avgusta zvečer v cerkvi sv. Jožefa v Tržiču, turnejo pa zaključil 23. avgusta zvečer s koncertom v razstavišču Veronika v Kamniku.

Plamen nima tako dolge tradicije kot nekateri drugi zbori med našimi izseljenci. Njegovi začetki segajo v leto 1991, ko so se štiri dekleta slovenskega porekla v Torontu odločila, da bodo uresničila svoje sanje. Imele so namreč veliko željo in trdno voljo, da se naučijo pesmi svojih staršev in jih skupaj prepevajo. Kot pravijo, so imale srečo, da so našle nadarjeno voditeljico, ki je združila njihova srca, duše in pesmi in jim pomagala, da so sanje zavile.

Marija Ahačič Pollak je producentka in urednica radia Glas kanadskih Slovencev, ki deluje pri Radiu Torontu. Že dolgo živi v Kanadi, doma pa je iz Tržiča. Nekoliko starejšim Slovencem, predvsem ljubiteljem narodno-zabavne glasbe, je bržkone ostala v spominu kot priljubljena pevka Avsenikovih melodij. Nekoč je bila hit popevka, ki jo je pela Ahačičeva: Tam kjer murke cveto.

Iz štirih, za petje slovenskih pesmi navdušenih deklet, je po treh letih nastal pravi pevski zbor in poimenovali so ga Plamen. V njem je dvanajst deklet. Morale so precej vaditi, saj vse niso imele glasbene izobrazbe. Dodatna težava je bila, da so bile nekatere iz zelo oddaljenih krajev, kot so Hamilton, Georgetown, Mount Alberta in Pickering. Zato je bilo treba poleg šole, študija in

drugega dela, v zadnjem času pa tudi družinskega življenja, najti čas tudi za vaje in nastope.

Za svoj zbor pravijo, da je postal nekak ambasador Slovenije v multikulturalni Kanadi. Nastopa na proslavah, cerkevnih slovesnostih in ob drugih priložnostih, pripravlja pa tudi samostojne celovečerne koncerte. Pohvalijo se lahko z odmevnim nastopom letos maja na kanadski nacionalni televiziji in na konvenciji torantske ženske lige v hotelu Plaza International v Torontu.

Mladim pevkam je ostala v lepem spominu tudi prva koncertna turneja po domovni njihovih staršev pred tremi leti. Tedaj so pri nas prikazale repertoar slovenskih in kanadskih ljudskih pesmi, duhovne glasbe in priljubljenih melodij. Nekaj podobnega so pripravile tudi za letošnjo turnejo. Zdaj pojejo že v štirih jezikih. Njihova posebnost so znane slovenske popevke in ljudske pesmi v angleškem jeziku ter slovenski prevodi angleških uspešnic, ki jih je pripravila njihova voditeljica.

Letošnjo koncertno turnejo zobra Plamen po Sloveniji so omogočili ministrstvo za zunanjne zadeve in urad za Slovence po svetu ter zveza kulturnih organizacij Slovenije, finančno pa kot sponzorji podprtli slovenski podjetniki in društva v Kanadi. V zboru pojejo:

Amanda Bergant
Anica Jakopin Vlahovič
Francka Jakopin
Carmen Jevnišek
Julija Konje
Lydia Kosednar
Sabina Sečnik
Tatjana Smrekar
Susan Stajan
Martina Strucelj
in Monika Vegelj.

Lado Stružnik
Delo, 22. avg. 1997

MARKO KREMŽAR

Buenos Aires

DOLGA POT

Izjavo slovenskih izobražencev, ki je bila objavljena pod naslovom »Ura evropske resnice za Slovenijo«, sem bral z veseljem in z upanjem. V celoti pa z njo, podobno kot maršikdo, ki je revolucion doživil, ne morem soglašati.

Vsekakor je razveseljivo, da je ugledna skupina izobražencev pogumno in kritično pokazala na nekatere od bistvenih napak, ki se širijo pod okriljem slovenske države, katera, kot pravilno ugotavlja podpisniki izjave, še ni v polni meri ne pravna ne demokratična. Toličko več so vredne njihove besede, ker mnogi med njimi v preteklosti niso bili nasprotni rezimu, katerega obsodbo zdaj odločno zahtevajo.

Napadi, ki smo jih lahko brali proti podpisnikom Izjave in ljubljanskem Delu so le potri-

dilo, da so s svojo kritiko zadeli v živo nekdanje totalitarce in sedanje oblastnike mlačne in razvečene »tranzicije«. Izjava je pomemben dokument, je eden od mejnikov na poti slovenske demokratizacije, ki se še nedohojena odpira pred nami v prihodnosti.

Ne bi pa bil zvest sebi in svojim, če ne bi povedal, kaj me je zbolelo že ob prvem branju Izjave. Predvsem gre za opustitev obdobja med vojno in revolucijo. S to opustitvijo so se avtorji morda hoteli izogniti spornim vprašanjem, kar je lahko hvalevreden namen. A spornih vprašanj ne smemo odrivati ne v podzvest ne v prihodnost. Treba jih je razčisti.

V Sloveniji je med vojno in okupacijo, od 1941 pa do

(dalje na str. 16)

Američanki s slovenskimi koreninama — Mary Lytle iz San Diega in Eleanor Riznar iz Clevelandja (od leve proti desni).

Progressive Slovene Women of America
proudly announces the Fourth Edition of
**Treasured Slovenian and
International Recipes**

Name _____
Address _____
City/State/Zip _____
Number ordered _____ (\$15.00 + \$3. S/H each book)
(in U.S. Dollars)

Make checks payable to "PSWA COOKBOOK" Mail to
15335 Waterloo Rd., Cleveland, OH 44110

BRICKMAN & SONS
FUNERAL HOME
21900 Euclid Ave.
481-5277

Between Chardon & E. 222nd St. — Euclid, Ohio

Misijonska srečanja in pomenki

1197. Bogoslovno semenišče v Mariboru

Marjan Turnšek, rektor
Slomškov trg 20
2000 Maribor, Slovenia
tel/fax 062/224-143
Maribor, 17. 7. 1997

Dragi gospod Charles Wolbang!

Najprej naj Vam ob pozdravu zagotovim, da Vas v vaši bolezni spremjam osebno in kot hiša z molitvijo. Naj Vam Bog podeli obilno tiste milosti, ki jo potrebujete, da bo tudi bolezen lahko Bogu v slavo, Vam pa v zveličanje. Naj se v vsem zgodi Božja volja!

Pred kratkim mi je poklical g. škof dr. Franc Kramberger in mi sporočil, da je prejel Vaš velikodušni dar skupaj z darom pokojnega o. Inocenca Ferjana. Čeprav se je že on osebno zahvalil, še vendarle čutim prijetno dolžnost, da se Vam in sorodnikom pokojnega p. Inocenca iskreno zahvalim tudi direktno v imenu bogoslovja v Mariboru.

Bogoslovci so sicer že odšli na počitnice, a bodo v jeseni veselo presenečeni nad Vašo velikodušno dobroto. Naj Vam Bog obilo povrne z večnimi darovi! Osebno pa Vam obljudim, da bom poskrbel, da se bo v bogoslovju v bodoče izrecno molilo za žive in rajne člane družin Wolbang in Ferjan. Ko bomo uspeli dokončati našo kapelo na podstrelju našega bogoslovja, pa bo na tabernaklu tudi spominska ploščica, ki bo pričala o Vaši dobroti in spominjala nanjo tudi bodoče rodove bogoslovcev, ki upamo, da jih bo Bog obilno klical v naši škofiji.

Prav tako se Vam prisrčno zahvaljujem za Vašo izredno požrtvovalnost pri redni pomoči našemu bogoslovju. Vem, da vsi bogoslovci ne izpolnijo redno svoje dolžnosti, da bi se vsaj dvakrat na leto oglasili dobrotnikom. A trdno upam, da bomo s skupno pomočjo počasi tudi to uspeli, saj jih na začetku leta, ob božiču in veliki noči redno na to spomnim. Vendar tudi to ni vedno dovolj.

Na koncu pa moram povedati, da smo letos izredno veseli, saj nam je Bog naklonil kar dvanajst novomašnikov. V stolnici v Mariboru je bilo posvečenih kar sedemnajst, to je ravno polovica vseh letosnjih slovenskih novomašnikov. Zato Vam z veseljem pošiljam slike s posvečenja, kolikor sem jih uspel dobiti, saj je v teh dneh že težko priti do novomašnikov in bogoslovcev, ki so slikali. Upam, da boste med njimi našli tudi kakšno za obavo.

V imenu vseh bogoslovcev, vodstva in tudi v škofovem imenu se Vam iskreno zahvaljujem ter Vas lepo pozdravljam!

Marjan Turnšek

Gornje pismo je zelo za vse dobrotnike zanimivo. Čakamo še eno informacijo, predno odpošljemo \$1800 za šest novomašnikov, ki jih nismo čez leta vzdrževali in smo se zanje odločili koncem leta, da bi se

ne čutili izpuščeni ali prikrajšani. Sedaj so vsi že na novih farah nastavljeni kot mladi kaplani.

Upokojeni župnik John (Janez)

Suštaršič je imel v juliju v Babbittu, kjer sedaj živi, srečanje z mnogimi prijatelji iz raznih fara v Železnem okrožju (večina teh župnikov je v rudniških mestih, kjer so naši ljudje delali in še živijo: Ely, Aurora, Biwabik, Gilbert, Virginia, Chisholm, Eveleth, in kjer je g. John župnikoval). Bilo jih je nad 200 in so imeli prijetno srečanje. Daroval je iz darov, ki jih je dobil, \$400 za naše misijonarje. Vse življenje je bil MZA sodelavec in leta imel pri sebi očeta, ki je bil vdovec. Zadnja leta je zelo trpel z očmi.

Preko Tusharjeve sta poslali tudi Pauline Vrečar in njena sestra Mary Kette, iz Bessemer, Pa., \$100 za vse naše misijonarje. Obema smo seveda globoko hvaležni.

Nadškof dr. Rode se zahvaljuje za 5 škatelj teoloških knjig za semeniško knjižnico, ki smo mu jih iz Princetonja poslali zadnje tedne in so že na cilju ter bodo bogoslovem koristile. Izročil jih je knjižničarju dr. Marjanu Smoliku, da jih katalogizira v semeniški knjižnici (21. avg. 1997).

Ordinacija treh novomašnikov.

Manuel Jesus Leal Poblete
Jorge Manrique Castro

Misael Hernan Reyes Lillo
bo v kapeli San Sebastiana v Macul, Santiago, Cile, 26. septembra ob 7h zvečer.

Za te tri in enega drugega leto smo darovali pred nekaj leti preko MZA \$5000, dar mojega dolgoletnega prijatelja in sodelavca, sobrata v Toronto. Molimo, da bi bili zvesti duhovniki v svojem življenju do konca. Čestitamo njim in dobrotniku ter čilski Cerkvi.

Darovali so v juliju in avgustu 1997 preko Princetonja:

Stana Oven, 835 Pine St., Monterey, CA 93940, za vzdrževanje novega bogoslovca — \$400;

Edvard in Milka Draksler, 3560 Catfish Ct., Morris, IL 60450, za 2. leto bogoslovca za 1998 — \$350;

Nevia Avžlahar, 22890 Nicholas Ave., Euclid, OH 44123, zadnji obrok za bogoslovca Rafkota Klemenčiča, k že danim vsotam čez leto — \$300;

Maria Mlinar, 2710 Chagrin River Rd., Chagrin Falls, OH

Letošnji novomašniki v Mariboru s predstojniki pred Slomškovim spomenikom pred mariborsko stolnico. S škofovsko palico стоји mariborski škof dr. Franc Kramberger.

44022, za ljubljanskega bogoslovca \$200 in za vse misijonarje \$200, za poštino pa še dodala \$10 — skupaj \$410;

Frank Staniša, 6509 S. River Rd., Geneva, OH 44041, za vse \$200, za poštino pa dodal še \$10. G. Frank je bil v bolnici in z velikim veseljem sem pismo prejel iz njegovega doma na farmi v Genevi. Molimo za njegovo zdravje.

The O'Byrnes, Scarborough, Ontario (ni treba potrdila), dar Fr. Wolbangu, ki bo uporabljen za vse naše misionske garaže.

Vsakemu in vsem naj Bog sam povrne z obrestmi po Božje!

Rev. Charles Wolbang CM

St. Joseph's Seminary

65 Mapleton Rd. P.O. Box 807

Plainsboro, NJ 08536-0807

Telefon: 609-520-8839

Fax: 609-452-2851

Joseph L. FORTUNA

POGREBNI ZAVOD

5316 Fleet Ave.

641-0046

Moderni pogrebni zavod.
Ambulanca na razpolago
podnevi in ponoci.

CENE NIZKE PO VASI ZELJI!

Dr. Zenon A. Klos

E. 185th Area

531-7700

— Emergencies —

Dental Insurance Accepted

Laboratory on Premises — Same Day Denture Repair

COMPLETE DENTAL CARE FACILITY

848 E. 185 St.

(between Shore Carpet & Fun Services)

tujemo, naj ta razlikuje med partizanskim osvobodilnim bojem proti okupatorjem in med komunistično revolucijo. Vprašanje je, če je to mogoče. Če Partija s svojimi komisarji ne bi obvladovala od vsega početka partizanskega gibanja, katerega je priklicala v življenje kot svoje revolucionarno orodje, bi bilo to, kar želijo podpisniki Izjave, mogoče. Tako pa ostaja razlikovanje med NOB in med revolucijo lahko na ravni osebnih namenov in osebne vesti, medtem ko na zgodovinsko politični ravni med obema ni razlike.

Veseli smo civilnega pograma podpisnikov Izjave in smo upati na čas, ko bo postalo jasno vsem rojakom dobre volje, da je le iz povsem razčiščene resnice mogoč korak v pravno, demokratično in sramozavestno državnost. Dtega je lahko še dolga pot, a dolgih poti smo demokratični Slovenci vajeni.

*Slobodna Slovenija
21. avgusta 1997*

KOLEDA R

(nadaljevanje s str. 15)

2. — Ameriška Dobrodelenja Zveza priredi banket v SND na St. Clairju ob 85. obletnici ustanovitve.

8. — Belokranjski klub ima tradicionalno martinovanje v SND na St. Clair Ave.

16. — Kr. št. 2 SNP ima jesenski koncert v SDD na Rečcherjevi ulici v Euclidu.

22. — Pevski zbor Jadran ima jesenski koncert v SDD na Waterloo Rd. Igra Tony Forstuna orkester.

DECEMBER

7. — SKD Triglav, Milwaukee priredi miklavževanje pri Sv. Janezu Evangelistu v Greenfieldu.

14. — Ameriška Dobrodelenja Zveza priredi božičnico za mlado članstvo v SND na St. Clairju.

21. — Društvo SPB Cleveland ima božičnico ob 2.30 pop., v šolski dvorani pri Sv. Vidu.

Avtorji Izjave upravičeno svarijo pred »načrtnim ponarejanjem zgodovine«. A prav bi bilo, da bi pri tako pomembnem besedilu pazili, da sami ne padejo v isto staro past, na katero so komunisti lovili kaline že pred pol stoletja.

Ko na drugem mestu zahtevajo od slovenskega parlamenta slovesno izjavo, s katero bo Republika Slovenija prekinila s totalitarno preteklostjo, sve-

Kaj se dogaja v Sloveniji? Berite Ameriško Domovino in boste vedno zelo na tekočem!